

كتاب شرح قصيدة برده لسعدالدين الحلوانی

اسقاط صلوتك دوری خصوصنده شمدی جملەدن

بری بغدایك کیلەسی بر غروشە اولسە برایلق

بغدایی سە اون کیلە بغدای ایدر امدی بر غروشه

اون غروش یکرمی کیلەسی یکرمی غروش ایدر اویله

اولیجق ایکی ایدن دور اولنور امدی دورە بش

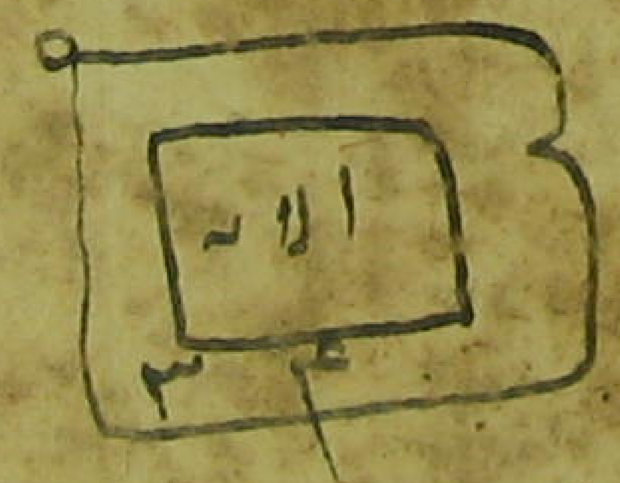
ادم اوتورسە اون ایکی دور ایلە تمام اولور

زیرا اون بیل یوز یکرمی ای ایدر امدی اون ایکی دوردن

بش ادمە کفایت ایدر

سید وقاضی اوفنی دفعیجون بو شکلی یازە توترە

شکل بودر

كما صليت على ابرهيم

في التشبيه اشكال مشهور وهو ان المقرر كون المشبه دون

المشبه به والواقع هنا عكسه لان محمدا صلى الله عليه وسلم

افضل من ابرهيم واجيب باجوبة منها ان هذا قبل ان يعلم انه

افضل ومنها انه قال تواضعا ومنها ان التشبيه في الاصل لا في القدر

كما قيل في كما كتب على الذين من قبلكم وكما في انا اوحينا اليك كما اوحينا الى نوح

واحسن كما احسن الله اليك ومنها ان الكاف للتعليل كقوله تعالى واذكروه كما

هداكم ومنها ان التشبيه متعلق بقوله وعلى آل محمد ومنها ان التشبيه انما

هو للمجموع بالمجموع فان الانبياء من آل ابرهيم كثيرة وهو ايضا منه

ومنها ان التشبيه من باب الحاق ما لم يشتهر بما اشتهر ومنها ان التشبيه بالمثل

المذكورة مدفوعة بل قد يكون مثل قوله تعالى مثل

نوره كمشكوة وبها دونه

شرح القاري

A

ملك لله دخل فی حفظ عبده الحاجی
بشیر اغای دار السعادة الشریفة
لسنة ثمان وخمسین ومائة
والف

هذه النسخة الجلیلة والمجلة الجمیلة من وقف
حضرت مولانا اغاء دار السعاده الحاج بشیر
وفقه للخیر المزید والبر الکثیر من هو علی
کل شیء قدیر حرره العبد الله سبحانه وتعالی
محمد امین المفتش باوقاف الحرمین المحترمین
عفی عنه

هذا دعاء میت اوقندقده دیشنده کتابت ایدر

اللهم اغفر لحیّنا ومیّتنا وشاهدنا وحاضرنا وغائبنا وکبیرنا وصغیرنا وذکرنا وانثانا اللهم من احییته منا فاحیه علی الاسلام ومن توفیته منا فتوفه علی الایمان وخص هذا الميت بالرحمة والغفران اللهم ان کان محسنا فزد فی احسانه وان کان مسیئا فتجاوز عنه ولقه الامن والبشری والکرامة والزلفی لا تحرمنا اجره ولا تفتنا بعده واغفرلنا وله ولسائر المسلمین اجمعین برحمتك یا ارحم الراحمین

3

اللهم انی العبد والتوفیق اسئلک الهدایة الی سواء الطریق

بو مسئله بیاننده ائمهء حنفیه ودرکه

برزاویه نک مسجدنده اشخاص مختلفه ایله مشترها اوغلانلر مختلط اولوب انواع تغنّیات ایله توحید ایدرلر ایکن کلمهء توحیدی تغییر ایدوب ارادنده کاه دل من وکاه جان من وکاه سن بر اولو سلطانسین جانلر ایچنده جانسین بن عیان کوردم سنی بکا سنی کرک سنی هو وکاه جنت جنت دیدوکلری بر اولیه بر قچ حوری استیه نه ویرسونلر بکا سنی کرک سنی دیوب کوکسلرین دوکوب وضاع غریبه اتدوکلرنده اهالی کلهدن بعض کمسنه لر زاویهء مذبوره شیخ اولان زیده بو معقوله اوضاعه نچون راضی اولورسین دیدکلرنده نه لازم کلور وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون دیمکله جواب ویرسه شیخ مذبوره نه لازم کلور الجواب اوضاع واقوال مذکوره کمال مرتبهده فحش وفجور اولدوغندن غیری جنت حقنده سویلدکلری کلمهء شنیعه کفر صریحدر قتللری مباحدر شیخلری اولان بی دین حکایت ولنان افعال واقواله مباشرت اتمه دخی نه لازم کلور دیمکله کافر اولدوغندن غیری اول قبائحی عبادت قبیلندن عدّ ایدوب آیهء کریمه یی کا دلیل اتمکله تکرار کافر بو اعتقاددن رجوع اتمزسه قتللری واجب اولور کتبه ابو السعود علیه رحمة الودود

ويكره المشي في الذكر وكذا الدوران ۰ وقيل يكفر لما روت
عن سعيد بن مسيب انه مشى او دار وسقط في حلقة
الذكر ۰ رجل على عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال عليه الصلوة
والسلام لاصحابه اذبحوه فقصدوا ذلك ۰ ثم قال عليه الصلوة
والسلام لا تذبحوه لكن اربطوه بهذا العمود ولا ابرح من مكاني
هذا حتى يجدد ايمانه نقل من حاوي ۰ ويكره الصعق عند
القراءة لانه من الرياء وهو من الشيطان وقد شدد والصحابة
والتابعون وسلف الصالحون في المنع من الصعق والزعق
والصياح عند القراءة نقل من ضياء الائمة ۰ السقوط عند
قراءة القرآن او عند الذكر او التهليل او التسبيح او التحميد او التكبير
على طريق الوجد يكره كراهة تحريم وقيل يكفر وكذا الرقص وضرب
الرجل على الارض عند ذلك فتاوى اسرار سئل الامام الحلواني
عمن سموا انفسهم بالصوفية وادعوا لانفسهم المنزلة فقال
افترى على الله كذبا ام به جنة فليس النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
من الرد ولا رد منه ونهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن لبس
الشهرتين الاسابع ما يرون نقل من شرح هداية من ذا
يلبس علينا دينه ان كان صادقا فقد شهر نفسه وان كان
كاذبا محقه الله ۰ صدق رسول الله وصدق حبيب الله ۰۰

بكمل كه حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم وصيت اوزرينه اولن سنة تقوى
اوزرينه اولور ديو بيورمشلردر اما غافل اولان اغنيايه و فقرايه لايق اولان بودر كه
حال حيوتنده اسقاط صلوة و ساير واجباتي ايچون حلال مالندن اوچ بوزاقچه
چقره و اكر نجه قادر دكل ايسه و اكرچه قادر ايسه التي بيك اقچه چقره . بر ايمين ادمه
ايكي كيشي يانندە امانة قويه و وصيتي كاغدن بله قويه و ديه كه بن اولكده بو اقچه‌يه ادم
وصيتم اوزره صرف ايليه‌سن ۰ اول كيشي كندودن مقدم اولورسه بر غيري ادمه
ويره ۰ و دخي ورثه‌سنه و خدمتكارلرينه وشاهدلوندن غيري ادمه ديميه ۰ زيرا
زمانه قاضيلري وصيتك ثلثني بزمدر حلالدر ديو الورلر ۰ و ياخود ورثه‌سي
الور وصيت ايدەنك مرادي حاصل اولمز ۰ و تبديل وصيت ايدنلر روز حشرده مؤاخذ
اولوب حضور حقده شرمسار اولورلار ۰ بر ادم وفات ايندكده اسقاط صلوة
طريقي بودر كه عمريني حساب ايدەلر مثلا التمش ياشنده اولسه اون بش ياشن
بالغ اولدوغي ايچون چقره لر ۰ و بر مقدار دخي نماز قلدوغي ايچون چقره لر اكر اوتوز
بيل باقي قالدي‌ايسه انكا كوره حساب ايدەلر ۰ بر يللق نمازك فديەسي تمام اسلامبول
مطوايله بر مطه بغداي ايدر بلا زيادة ولا نقصان اكر بغداي كيله اون بش
اقچه ايدرسه بهاسي ايكي بيك بوزاقچه ايدر ۰ ميتوك كندو ملكندن ايكي بيك
بوزاقچه لق آت و ياخود چفت و ياخود اثواب وارايسه فبها والا بر غيري
كمسنه دن ميتوك ورثه‌سنه بيع شرعلا الوب ورثه كندو دوراينه ۰ اكر دوره

قادر اولمزسه بر آدمی وكيل نصب ایدوب اول دور ایدی ويره • وزمانه امامللری
وكيل اولمدن فضولی دور ایتدكلری كبی اولمیه • وكلام عزه نك دوری صحيح اولمز اهانندر
ودور اولان آدم فقرادن اولمق كركدر غنيه دور صحيح اولماز • ميتدن نمازی قطعا اولمز
غنی كناهكار اولور • مثلا بر جفت اوكوزی وبر مركبی وكفایه قدر بغدای ويبه كی قدر
اثوابی وكفایه قدر اوی • اكر او برای ٩ جندن زياده اولوب صاتلسه سكز
يوز اقچه ایدرسه غنی اولمش اولور جائز اولمز • اسقاط المق ٩ ام ایدن نصاب درهم
شرعيه در سكز يوز اقچه ایدر • اما دور اولنان اثوابدن نصاب درهم عثمانيدر ايكی
بيك درت يوز اقچه ایدر • دورده ويرلن فقير غنی اولور مكروه اولور • بو قادر
ذكر اولندوغی اوزره نقصان كركدر تاكه كراهتدن قورتله • بو وجهله فقير بر وايكی
واوج اولسه فيها • والا بر آدم ايله دور صحيح اولور • مثلا اوتوزبيل عمره اوتوز
دانه تسبيح چكه • بغدايك كيله سی اون بش اقچه ایدوكی صورتده يدی مطر بغدای
ايكی بيك يوز اقچه ایدر بر دورده بر ييل تمام اولور • اوتوز دور ایدلر فقيره دیه كه
سنكله فلانك صلوتنی اسقاط ایتمك مراد ایدرز شونی سكا هبه ایتسم كركدر
الدوغك كبی ملكوك اولور سنده خی لطف ایدوب ينه بكا هبه ایدیویر اعلام
ایدلر ويرمك المق شرطيله قبول ایتيدلر • شونی سكا فلانك بلتق صلوتنك
فديه سيچون ويردم الدك قبول ایتدكمی دیه • فقير دخی الدم قبول ایتدم ينه سكا
هبه ایتدم دیه • بو جملا اتيه قبض وتسليم بولنه همان الندن چكوب اليه • واكر

بغدايك

بغدايك بهاسی اوتوز اقچه ایدرسه اوج بچق مطر بغدای ایدر ينه ايكی بيك يوز اقچه ایدر • بر دفعه
التی ايلق نماز اوزرينه • اوتوزبيل عمره التمش دانه تسبيح چكوب تمام اولنجه دور ایدلر •
اكر بغدای دخی زياده ایدرسه التی ايلق دوره چاره قالمازسه بر دفعه ده اوج ایدن
دور ایتمك كركدر • زياده بصيرة ایدوب بو جمله ضعيفه يه • دخی ضعف كوسترمه يلر
بو وجهله دور اولنورسه ميتدن نماز وسائر واجبات سقوط بولنه شبهه يوق
والا كفردر • زيرا شريعتی انكاردر • وجود روز حشرده ميته بو تبرعاتك سببيله
كناهدن خلاص اولوب عندالله فائزين زمره سنده اوله • واوج يوز اقچه نك
يوزنی اسقاط صلوة دور ایتدكلری فقرالره ويرلر • والتی اقچه سن دخی اسقاط
زكوة وفديه صوم وصدقه فطره • وقالمش نذره • وقالمش حجه وقربانی وحقوق
عباد ايچون بيلنه اول فقيرلره يه • بر غيری فقيره فلانك سائر واجبات ماوجبه
عليه ايچون شونی سكا هبه ایتدم ديو اسلوب سابق اوزره برتحج دور ایدلر •
بو نده تعيين دوری يوقدر • همان خاطری مطمئن اولنجه ایدلر • واكر بغدايك كيله سی
اون بش اقچه ایدرسه التمش دانه فقيره التمش اقچه ويره • ميتنك كفارتی صومی ميتنك
ويرلر • واكر التمش فقير بولنمزسه بر ايكی آدمه ويروب هر كونده بر فقيره بر اقچه ويره جملة كن
بر دفعه ده ويرمك جائز اولمز • باقی قلان طقسان اقچه ميتنك كفارتی يمينی ايچون
اون فقيره طقوزر اقچه ويرلر • واكر بغدای اوتوز اقچه ایدرسه كفارتی صومه ويرلن
التمش اقچه يوزيكرمی ایدوب التمش فقيره ايكيشر اقچه ويرلر • اوتوز باقی قالور اون

فقیره اوچ اقچه کفارتی یمین ایچون ویره لر • واکر میته حج واجب
التی بیک اقچلق دورک بیکنی برامین ادمه ویروب کفایه ایدوکی یردن
برادم طوتوب حج ایتدوره • وبیکنی اسقاط دور ایدکلری فقرایه ویره لر •
وبش یوز اقچه سن • ما وجب علیه دور ایتدکلری فقرایه ویره لر •
ایکی یوز قرق اقچه سن التمش فقرایه کفارتی • صومی ایچون دورت دورت اقچه
ویره لر • باقی قلان ایکی یوز التمش اقچه کفارتی یمین ایچون • اون فقیره
یکرمی التشر اقچه ویره لر سمع من عبد الرحمن افندی طاشدیکنی رحمة الله علیه

هذا دعاء عهدنامه شریف بودر

بسم الله الرحمن الرحیم

اللهم • فاطر السموات والارض •
یعنی خالق السموات والارض
عالم الغیب والشهادة • انی اعهد الیک •
عهدا بانی اشهد ان لا اله الا انت وحدک
لا شریک لک وان محمدا عبدک ورسولک

فلا تکلنی

فلا تکلنی الی نفسی • فانک ان تکلنی الی نفسی
تقربنی من الشر • وتباعدنی من الخیر وانی
لا اثق الا برحمتک • فاجعل لی عندک
عهدا توفینیه یوم القیمة انک لا
تخلف المیعاد نقل من تفسیر الکشاف
قال علیه الصلوة والسلام من صلی علی کل یوم ثلث
مرات حبا لی وشوقا الی کان حقا علی الله تعالی ان یغفر له ذنوب
ذلک الیوم مشکاة [illegible] قال علیه السلام الدعاء محجوب حتی
یصلی علی قال علیه السلام من صلی علی من امتی مخلصا من قلبه
صلی الله علیه عشر صلوات ورفعه بها عشر درجات ومحی بها عنه
عشر سیئات قال علیه السلام الصلوة علی نور علی الصراط
قال صلی الله علیه وسلم من صلی علی فی الیوم مائة مرة قضی الله تعالی له •
مائة حاجة سبعین منها للاخرة • وثلثین فی الدنیا • قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان لله تعالی ملائکة سیاحین • یبلغونی عن امتی السلام صدق رسول
قال عم لابی هریرة یا اباهریرة • زرنی غبا • تزدد حبا • صدق من نطق

هذا صفة ایمان

آمَنْتُ بِاللّٰهِ تَعَالَى وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ
مِنَ اللّٰهِ تَعَالَى رَضِيتُ بِاللّٰهِ تَعَالَى رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ
دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا نَبِيًّا وَبِالْقُرْآنِ
إِمَامًا وَبِالْكَعْبَةِ قِبْلَةً وَبِالصَّلَوٰةِ فَرِيضَةً وَبِالْمُؤْمِنِينَ
إِخْوَانًا وَبِالصِّدِّيقِ وَالْفَارُوقِ وَذِي النُّورَيْنِ وَالْمُرْتَضَى خُلَفَاءِ
رِضْوَانُ اللّٰهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَبِحَلَالِ اللّٰهِ تَعَالَى حَلَالًا وَبِهِ حِسَابًا
وَبِحَرَامِ اللّٰهِ تَعَالَى حَرَامًا وَبِهِ عَذَابًا وَبِالْجَنَّةِ ثَوَابًا وَبِالنَّارِ عِقَابًا مَرْحَبًا
بِالصَّبَاحِ الْجَدِيدِ وَبِالْيَوْمِ السَّعِيدِ وَبِالْمَلَكَيْنِ الْكَرِيمَيْنِ الْكَاتِبَيْنِ الْحَافِظَيْنِ
الْعَالِمَيْنِ الْعَادِلَيْنِ حَيَّاكُمُ اللّٰهُ تَعَالَى اكْتُبَا فِي غُرَّةِ يَوْمِنَا هٰذَا فِي أَوَّلِ صَحِيفَتِنَا
نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا وَزِيرَ لَهُ وَلَا نَظِيرَ لَهُ وَلَا شَبِيهَ لَهُ
وَلَا مِثْلَ لَهُ وَلَا ضِدَّ لَهُ وَلَا نِدَّ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا وَحَبِيبَنَا وَشَفِيعَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

صَلِّ عَلَيْهِ بِعَظَمَتِكَ وَكِبْرِيَائِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

فصل فی اسقاط الصلوة

ولیّ اقربم اولان کمسنه بر حلال کسبلو کمسنه دن اوچیوز آقچه
استقراض ایده یا خود بولنمزسه و ایکی فقیر و صالح کمسنه بولوب
بر تنها یره ایلتوب اوچیوز آقچه حساب ایدهلر فلان کونلک
نماز و روزهسی محمد بن پیر علینک اسقاط صلوتیچون شونی
سکا ویردم دیه فقیر آخذه الله آلوب قبول ایتدم دیه ویره علی
کندونک ملکی اولدوغن بلدورهلر صکره لطف ایدوب اول فقیر
آخره محمد بن پیر علینک اسقاط صلوتیچون شونی سکا ویردم
دیه ولادتم تاریخ طقوز یوز یکرمی طقوز جمادی الاولی سنک اوننجی
کونیدر موتم تاریخ نه وقت اولورسه اولسون اون ایکی یلین طرح
ایدوب باقی نقلورسه دور ایدهلر وتری بیله حساب ایدوب
و بر وقت نماز ایچون بش یوز یکرمی درهم بغدای حساب ایدهلر
هر صحته اوزرینه دور بودر که مثلا یکرمی دورت وقیه بغدای اولور
بر کیله ایله برابر بغدای سکز بچق کیله بغدای ایدر ایله اولسه
بشر ایلق بغدای فرق ایکی بچق کیله بغدای ایدر امدی بو مقدار
بغدای ایکی بهاسی اون سکز بچق غروش ایدر ایکی کیلهسی تر غروش دن
بچق

امدی بغدادن انبوب چقدقجه بو حساب اولنه [بیله] ودخی نصابی اونه

بلجمه زیرا مبلغ نصابله ونصابدن زیاده اولمیه دور صحیح اوله ودخی نصاب

ایکی یوز درهم کومشه مالک اولمق درحوایج اصلیه دن غیری واندن

صکره کفارتی صویمجون دیوب دورایده واند تصکه کفارة یمایی جون

دورایده واندن صکره زکوتدن فطردن اضحیه قربانی بهاسندن

نذور حالیه دن حقوق عبادندن اوتر ودورایده واندن صکره

سایر ما وجب علیه ایچون دیه مؤنثه سایر ما وجب علیها ایچون

دیه غفلت اولنمیه اموری دینیه ده غایت مهم شی در

منلا خسرو مرحوم وصیتنده ایدرکه بو یله ایلین کمسنه
حقنده حدیثده وارددرکه حق تعالی اول میته عذاب اتمیه

دعا بو در اللّٰهُمَّ اِنِّی اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِیمِ وَاَسْئَلُكَ

بِاسْمِكَ الَّذِی هُوَ قِوَامُ الدِّینِ وَاَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِیمِ

الَّذِی تَرْزُقُ بِهِ الْعَالَمِینَ وَاَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِی

تُحْیِی بِهِ الْمَوْتَى وَتُمِیتُ بِهِ الْاَحْیَاءَ وَاَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ

الَّذِی اِذَا سُئِلْتَ بِهِ اَعْطَیْتَ وَاِذَا دُعِیتَ بِهِ اَجَبْتَ

رَبَّ جَبْرَائِیلَ وَمِیكَائِیلَ وَاِسْرَافِیلَ وَعَزْرَائِیلَ بَدِیعَ السَّمٰوَاتِ

وَالْاَرْضِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

8

وَمَلَائِكَ اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ • اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ •

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ • مِنْ جَمِیعِ مَا كَرِهَ اللّٰهُ •

قَوْلًا وَفِعْلًا • وَخَاطِرًا وَنَاظِرًا • وَاَتُوبُ اِلَیْهِ

وَنَسْئَلُهُ التَّوْبَةَ • وَالْمَغْفِرَةَ • وَالْهِدَایَةَ •

اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِیمُ • وَاهْدِنَا اِلَى الْحَقِّ •

وَاِلَى طَرِیقٍ مُسْتَقِیمٍ • سُبْحَانَ رَبِّكَ

رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا یَصِفُونَ • وَسَلَامٌ

عَلَى الْمُرْسَلِینَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ

الْعَالَمِینَ •

سورة الفتح مدنية وهي عشرون وتسع آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

انا فتحنا لك فتحا مبينا ليغفر لك
الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر
ويتم نعمته عليك ويهديك
صراطا مستقيما وينصرك الله
نصرا عزيزا هو الذي انزل السكينة
في قلوب المؤمنين ليزدادوا ايمانا
مع ايمانهم ولله جنود السموات
والارض وكان الله عليما حكيما

ليدخل

ليدخل المؤمنين والمؤمنات جنات
تجري من تحتها الانهار خالدين
فيها ويكفر عنهم سيئاتهم وكان
ذلك عند الله فوزا عظيما
ويعذب المنافقين والمنافقات و
المشركين والمشركات الظانين
بالله ظن السوء عليهم دائرة السوء
وغضب الله عليهم ولعنهم واعد لهم
جهنم وساءت مصيرا ولله جنود
السموات والارض وكان الله
عزيزا حكيما انا ارسلناك شاهدا
ومبشرا ونذيرا لتؤمنوا بالله ورسوله
وتعزروه وتوقروه وتسبحوه بكرة

وأصيلا ● إن الذين يبايعونك
إنما يبايعون الله ط يد الله فوق أيديهم
فمن نكث فإنما ينكث على نفسه ط ومن
أوفى بما عاهد عليه الله فسيؤتيه
أجرا عظيما ● سيقول لك المخلفون
من الأعراب شغلتنا أموالنا وأهلونا
فاستغفر لنا ج يقولون بألسنتهم ما ليس
في قلوبهم ط قل فمن يملك لكم من
الله شيئا إن أراد بكم ضرا أو أراد بكم
نفعا ط بل كان الله بما تعملون خبيرا
● بل ظننتم أن لن ينقلب الرسول والمؤمنون
إلى أهليهم أبدا ● وزين ذلك في قلوبكم و
ظننتم ظن السوء ج وكنتم قوما بورا ●

ومن لم

ومن لم يؤمن بالله ورسوله فإنا أعتدنا
للكافرين سعيرا ● ولله ملك السموات
والأرض ط يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء ط
وكان الله غفورا رحيما ● سيقول
المخلفون إذا انطلقتم إلى مغانم لتأخذوها
ذرونا نتبعكم ج يريدون أن يبدلوا كلام
الله ط قل لن تتبعونا كذلكم قال الله
من قبل فسيقولون بل تحسدوننا ط بل كانوا
لا يفقهون إلا قليلا ● قل للمخلفين من الأعراب
ستدعون إلى قوم ج أولي بأس شديد تقاتلون
هم أو يسلمون ط فإن تطيعوا يؤتكم الله
أجرا حسنا ط وإن تتولوا كما توليتم
من قبل يعذبكم عذابا أليما ● ليس على الأعمى

حرج ولا على الاعرج حرج ولا على المريض
حرج ومن يطع الله ورسوله يدخله جنات
تجري من تحتها الانهار ومن يتول يعذبه
عذابا اليما لقد رضي الله عن المؤمنين
اذ يبايعونك تحت الشجرة فعلم ما في قلوبهم
فانزل السكينة عليهم واثابهم فتحا قريبا
ومغانم كثيرة يأخذونها وكان
الله عزيزا حكيما وعدكم الله مغانم
كثيرة تأخذونها فعجل لكم هذه وكف
ايدي الناس عنكم ولتكون اية للمؤمنين
ويهديكم صراطا مستقيما واخرى لم
تقدروا عليها قد احاط الله بها
وكان الله على كل شيء قديرا

ولو قاتلكم

ولو قاتلكم الذين كفروا لو
لوا الادبار ثم لا يجدون وليا ولا
نصيرا سنة الله التي قد خلت من
قبل ولن تجد لسنة الله تبديلا
وهو الذي كف ايديهم عنكم وايديكم
عنهم ببطن مكة من بعد ان اظفركم
عليهم وكان الله بما تعملون بصيرا
هم الذين كفروا وصدوكم عن المسجد
الحرام والهدي معكوفا ان يبلغ محله ولو
لا رجال مؤمنون ونساء مؤمنات لم تعلمو
هم ان تطؤهم فتصيبكم منهم معرة بغير علم
ليدخل الله في رحمته من يشاء لو تزيلوا
لعذبنا الذين كفروا منهم عذابا اليما

اذ جعل الذين كفروا في قلوبهم الحمية
حمية الجاهلية فانزل الله سكينته على
رسوله وعلى المؤمنين والزمهم كلمة
التقوى وكانوا احق بها واهلها
وكان الله بكل شيء عليما لقد صدق
الله رسوله الرؤيا بالحق لتدخلن المسجد
الحرام ان شاء الله امنين محلقين رؤ
سكم ومقصرين لا تخافون فعلم ما لم
تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قريبا هو
الذي ارسل رسوله بالهدى ودين الحق
ليظهره على الدين كله وكفى بالله
شهيدا محمد رسول الله والذين معه
اشداء على الكفار رحماء بينهم تريهم ركعا سجدا يبتغون

فضلا

فضلا من الله ورضوانا سيماهم
في وجوههم من اثر السجود ذلك
مثلهم في التورية ومثلهم في الانجيل
كزرع اخرج شطأه فآزره فاستغلظ
فاستوى على سوقه يعجب الزراع ليغيظ
بهم الكفار وعد الله الذين
امنوا وعملوا الصالحات منهم
مغفرة واجرا عظيما
م ابو هريرة رضي الله عنه اما لو قلت حين امسيت
اعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق لم يضرك
قاله لرجل قال يا رسول الله ما لقيت من عقرب
لدغتني البارحة م خولة بنت حكيم من نزل ثم
قال اعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق

لم يضره شيء حتى يرتحل من منزله ذلك
لبسم الله ارقيك • ومن كل شيء يؤذيك •
ومن كل عين • وحاسد • الله يشفيك •
ح ابو ذر من مات من امتي لا يشرك بالله
شيئا • دخل الجنة • وان زنا وان سرق م ق
عن ابن مسعود • من مات وهو يدعو من
دون الله ندا دخل النار م • عن ابي هريرة رضي الله عنه
ان النبي عم قال اذا قلت لصاحبك يوم الجمعة
انصت • والامام يخطب فقد لغوت • عن ابن
عباس رضي الله عنه انه قال النبي عم من تكلم يوم الجمعة
والامام يخطب • فهو كمثل الحمار يحمل اسفارا
والذي يقول له • انصت • ليس له جمعة •
• صدق رسول الله • وصدق حبيب الله م

المومن والمسلم والفرق بينهما بالعموم والخصوص
المطلق والعام هو الاسلام • والخاص هو الايمان
لان معنى الايمان عبارة عما يظهر من الاعمال
الصالحة ولا شك ان الاعتقادات الحقيقية
يظهر آثارها على صفحات الاعمال الصالحة واثار
الاعتقادات الحقيقة هي الاعمال الصالحة فيكون
كل مومن مسلما وليس كل مسلم مومنا
اصطلاح المنتق شرح في ديباجة من علم النحو
والايمان في اللغة التصديق وهو قبول خبر المخبر بالقلب
وفي الشرع هو الاقرار باللسان وتصديق بالجنان بان الله تعالى
واحد لا شريك له موصوف بصفاته الذاتية والفعلية وبان
محمد رسول الله اي نبيه الذي بعثه بالكتاب والشريعة فالاقرار وحده
لا يكون ايمانا لانه لو كان ايمانا لم تؤمنوا ولكن قولوا اسلمنا

عما يظهر من الاعتقادات الحقيقية
ومعنى الاسلام عبارة عـ

لوجود الاقرار باللسان وهو اسلام في اللغة وليس ايمانا ن
في اللغة لعدم التصديق بالقلب • نقل من شرح فقه الاكبر

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذی جعل النظم الانتظام الکلام • والصلاة والسلام
علی محمد سید الانام • وعلی آله العظام • واصحابه الکرام • بو عبد فقیردن •
حقیر قلیل البضاعة عدیم البراعة حضرت فخر العارفین • قطب الواصلین • الموفق
من عند الله رب العالمین • شیخ سعد الله لطوانی اسعد الله جده واجد سعده جنابلر نده
حسن اعتماد ولطف اعتقاد ایله اول سرور کائنات ومفخر موجودات
علیه افضل الصلوة واکمل التحیات حضرتلرینک مدحی بابنده ابو عبد الله محمد بن
جباح المصری مولدا المعروف بالبوصیری برد الله مضجعه نک انشا ایلدوکی
قصیدهٔ برده دیمکله معروف اولان قصیدهٔ مبارک شریفه نک الفاظ عجیبه
والفاظ عربیه سندن معناسی وزبان فارسی ایله مشروح اولان شرحنه
فحواسنی ترکیه ایله شرح اولنه مشاوره لطیفه ایله اشارهٔ شریفه بویرلدوغی
سببدن مشیر حضرتلرینک یمن همت وحسن طویتلرین بقدر الوسع والامکان
قصیدهٔ مزبوره شرح اولنوب لسان ترکی ایله منظوم ترجمه ایلن عزیز مترجمک

قصیده سی

قصیده سی دخی هر بیتک مقابله سنده • بیله قیدا اولندی وبو اول
قصیدهٔ مبارکه دنکه ابو عبد الله محمد جبان البوصیری نور الله مضجعه
ایدر بو قصیدهٔ بیضانک انشاسنه سبب بو اولدیکه اتفاق بکا حفظ فالج
عارض اولوب نعوذ بالله من ذلک بنم نصف اندامی حرکتدن منع ایلدکده حضرت
رسالت پناه علیه صلوات الله • وسلامه نک مدحنده بر قصیده انشا
ایدوب • وانکله الله تعالی جلت عظمته • درگاهنه استشفاع ایدم دیو
فکر ایدوب • بو قصیدهٔ شریفه نک • انشاسنه اشتغال اولنوب •
تمام اولدقدنصکره • کیجه یاتوب منامده حضرت سلطان انبیا صلی الله
علیه وسلمی کوردمکه کلوب مبارک الیله مسح ایدوب بنی صفادی
فی الحال بکا صحت وعافیت • یتشوب اول صباح اومدن جقوب
بازاره واردم • اتفاق بر درویش بکا کلوب ایتدیکی یا سیدی
اول حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمی مدح ایدوک قصیدهٔ بنی
اشتمک استرم آنی بکا تعلیم ایله دیدی • حال بوکه بن بو قصیده یی

وبو واقعهٔ لطیفه‌یی هیچ احده دیمه‌مش ایدم • ایله اولسه بود
بو درویشه • بن ایتدم حضرت رسول الله‌ك • مدحنده قصاید
کثیره انشا ایتمشم در • سن طلب ایتدوگك قنقسی دردیدم • درویش
مذکور جواب ویروب ایتدیکه • بن مقصود ایدندوکوم • اول
قصیده درکه انوك اولی • أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمٍ دیدکه
بن بو گیجه منامیمده کوردم که • بو قصیدهٔ عدیم المثال حضرت
رسالت علیه السلامك حضور حبور افزالرینه اوقیلیر • وحضرت
نبی علیه السلام بو قصیده‌یی قلچ کبی تمایل ایدنمش ایدی • دیو جواب ویردکده
بن دخی قصیدهٔ مزبوره‌یی الوب کیدوب • درویش مذکوره ویردم
دخی درویش موی الیه بنم وانک اراسنده اولان • ماوقعه‌یی خلقه
سویلیوب قصیدهٔ مذبوره • بین الناس اشتهار بولوب ملک طاهرك
وزیری صاحبی بهاء الدین • طاب ثراه‌نك خدمتنه یتشوب
صاحب مذکور قصیدهٔ شریفه‌یی بنده • استنساخ ایلیوب الوب

نذرایلدیکه

٧

نذر ایلدیکه قصیدهٔ مزبوره‌یی هربار استماع ایلدکده • ایاغ اوزرینه
دوروب باش اچوق دکلیه • بو وجهیله صاحب مذکور قصیدهٔ مزبوره‌یی
معزز ومکرّم دوتوب • بوتکله کندی • واهلی بیتنی تبرّک ایدوب
بونك برکاتنده مقاصد عظیمهٔ • دینیه ومطالب دنیویّه‌یه یتشوب •
بالافواه • صاحب مذکورك موقعنده واقع اولان • صاحب سعد الدین
فارقی‌یه رمد مخوق واقع اولوب • شویله‌کی اطبّاء عصر انك معالجه
سنده عاجز اولوب • دورلر ایدی برگیجه سعد الدین مذکوره منامنده
حضرت رسول علیه السلام ایدر • وار صاحب بهاء الدین دن قصیدهٔ برده
الوب ایکی کوزکه سور • شفا وافاقت بولاسین دیدی • اتفاق
سعد الدین مذکور اویقوسندن • اویانوب صاحب بهاء الدین قتنه کلوب
واقعه‌یی خبر ویردی • صاحب بهاء الدین ایتدیکی بنم قتمده قصیدهٔ
برده اتلو نسنه یوقدر • اما حضرت نبی علیه السلام • مدحنده
بوصیری انشا ایتدوکی قصیده واردرکه • بز انوکله استشفا

وتبرك ایدینورز دیوب • قصیدهٔ مزبوره‌یی ابراز ایدوب مزبور
سعد الدین الوب قصیدهٔ مزبوره‌یی ایکی کوزنه قویوب الله تعالی دن
بو قصیده ایله استشفاع و استشفاع ایدوب اول وقتده مذکور
سعد الدین شفا و صحت بولدی دیو مذکور • بوصیری خبر ویردی
بو قصیده دن انتفاع و استفاده ایتمک بو قصیدهٔ شریفه‌یی •
نیت صالحه ایله • قرائت یاخود استماع ایدوب • وحسن قبول
ایله اخذ ایتمکه موقوفدر • و بو قصیدهٔ کریمه نه‌ره اوده که اولا اول
اودن نسنه سرقه اولنمیه • و هر کمده کی اولسه سویه غرق اولمقدن
و درلو آفاقدن • اول کمسه‌یی الله تعالی جل و علی حضرت
حبیب اکرم علیه الصلوة والسلامک عزتنه و شرفنه
محفوظ و مصون دوته • و بو قصیدهٔ مبارکه نوک
مفهومی • اون فصل • اوزرینه در
فصل اول تعزیل نفسده در فصل ثانی هو نفسک ذکرنده در
٦

فصل ثالث مدایحده در فصل رابع
11 ٢٤
ذکر مولودده در فصل خامس برکت دعاده در
٣٩
فصل سادس ذکر معجزات قرآنده در
٤١
فصل سابع ذکر اسراده در
٥٠
فصل ثامن ذکر جهادده در
٥٤
فصل تاسع ذکر غفرانده در
٦٦
فصل عاشر حضرت رسالت صلی
٨١
الله تعالی علیه وسلم دن جاهی مرتبه سی
ذکرنده در و رجاء رحمتده در
والله الموفق
والمیسر

الفصل الاول
في تعزيل النفس

قص

الكواكب الدرية في مدح خير البرية للامام العالم العلامة

الشيخ محمد بوصيري رحمه الله تعالى ونفعنا به والمسلمين اجمعين

بسم الله الرحمن الرحيم

أمن تذكر جيران بذي سلم مزجت
دمعا جرى من مقلة بدم ه همزه حرف استفهامدر
در ومن حرف جردر تذكر مصدردر بذي سلم
دهكى باى معناسنه در وذو صاحب معناسنه در
كه حالت رفعى واوله وحالت نصبى الف ايله وحالت جرى يا ايله
اولور وسلم بر اغاجدر ودمع كوز ياشيدر ومقله
كوزك تمام اغنه وقراسنه درلر بيتك معناسى

اولدركه

اولدركه شاعر انار الله برهانه كندي نفسنه
خطاب ايدوب ايدر كه اي كسنه سنك بو كوز ياشى
دوكرسن قانه قارشدروب كوزكدن اقيدرسن
اول اغاجلك صاحبى اولان مكانده كى يارانى كوب
وتذكر ايتمكدنميدر نته كيم مترجم بورد بت اكدكى
ذي سلمده اولان اهل جيرتى كم قان ياش اغلمق كوزلرك
عادتى ام هبت الريح من تلقاء كاظمة • واومض
البرق في الظلماء من اضم هبوب ريح يل اسمكدر
وتلقا جهت معناسنه وطرف معناسنه در وكاظمة
حضرت رسالتك مبارك اولرندندر واومض البرق
برقك روشن اولمقلغيدر وظلماء ظلمتدركه قراكولق
معناسنه در واضم طاغ اديدر بيتك معناسى
اولدركم بو وجهله كوز ياشى دوكرسن بو كوز ياشى

دوکمک اول ذکر اولنان یا دانی تذکر ایدوب اکمقدمیدر
یوخسه رسول الله علیه السلامك مدینه سی جهتندن می
آسمان یلدیمیدر ویا کیجه لرده برق روشنلکی سبیندنمیدرکه
اول برق مدینه مزبوره نك طرفندن اولان طاغلردن کلور
بیت یا لیلی اسدی کاظمه دن یوخسه برقمی الدیره دی
اضم ده منع ایتدی ظلمتی فما لعینیك ان قلت اکففا همتا
وما لقلبك ان قلت استفق یهم قوله اکففا امر حاضردر
وتثنیه مؤنثدر وهنا دخی تثنیه در همی الماء والدمع یهمی دندر
یعنی سیلانلاسلر وقوله استفق امر حاضردر افاقدندر
مشتقدر ویهم هام یهیم دن فعل مضارعدر یعنی ذهب
من العشق وغیره علامت جزم ایچون عین الفعل ساقطدر
ولمشدد ومیم متحرك ومکسور اولمق ضرورت شعریه ده
ایچوندرکه الساکن اذا حرك حرك بالکسردر وبو بیتده

صنایع شعریه دن مشابهت وار مشابهت اولدرکه ایکی کلمه نك
احدهماسی اخری سندن مشتق اولا یا اولمیه هتا ایله یهم
کبی وبیت ولده دخی صنایعدن مناسبت وار در زیرا کم ریح
ایله برقی ذکر ایلدی بو بیتده دخی شاعر طیب الله ثراه
کندو نفسنه خطاب ایدوب ایدرکه ای کسنه سنك ایکی
کوزلرك عجب حالی وار درکه اگر ایکی ای کوز اغلمقدن م
ساکن اول دیسم انلر اغلمغی زیاده ایدرلر وسنك کوکلك
دخی عجب حالی واردرکه ای کوکل عشقدن ایلوب عقلوکی
باجمع ایله دیسم هنوز عشقدن بیهوشلغی زیاده ایلر
بیت اغلمه دیدکجه کوزلك یاشلرین دوکر ایل دیدکجه م
کوکلم کدازتردی حیرتی ایحسب الصب ان الحب منکتم لما بین
منسجم منه ومضطرم الصب العاشق والمنسجم الدمع السائل
واضطرام النار التهابها وایحسب ده اولان همزه استفهام

در انکار ایچوندر یعنی عاشق مشتاق کمان ایدرمکه عشق

کزلو قالمه یا وجودکه بو ایکی امرک اوزتاسنده و لاکه اول ایکی امرک

هر برسی سبب ظهور عشقدرکه اول سبب ظهورلک برسی کوز

یاشیدر و برسی حیران کوکلک کویمه سیدر الترجمه اندکه

کوز یاشیله بورک آتشی اوله عاشق صنوبری کزلمک اولور

نجتی لولا الهوی لم ترق دمعا علی طلل • ولا ارقت

بذکر البان والعلم هوانک معناسی عشقدر ولم ترق

اراقه دن مشتقدرکه اراقه اقمق معناسنه لری دوکمکدر و طلل ویرانه

اولمش بنالردر اثر یریدر ولا ارقت فعل ماضی مخاطب در و

ارافه سهر معناسنه درکه سن اویانمز یدک دیمکدر و بان

بر اغاجدرکه رعنالغی ایچون انی محبوبک قدینه تشبیه ایدرلر اکا نورجه

صوروغون اغاجی درلرکه دکز کنارینه قریب یرلرده اولور و علم

طاغ ایدر و بو بیتده دخی صنایعدن لم ترق ولا ارقت ده

مشابهه واردر همتا ایله بهم کبی بیتک معناسی اولدرکه اکر

سنک عشقک اولمایدی کوز یاشی ویران سرایلرک اثرلری

بقیه سنه دوکمز ایدک و اول محبوبک قدینه مشابه اولن اغاجک

ذکرندن و اول اضم اولو طاغک ذکرندن اویانمغی استمیه ایدک

که کوزک اویقودن احلمیه ایدی که اول طاغ اول سلطانک

قرارکاهیدر بیت عشق اولمسیدی سن اکمز یدک منازلی

هم ایتمز یدک باشلو کوزک بو اراقتی فکیف تنکر حبا

عدول

بعد ما شهدت به • علیک الدمع والسقم کلمه کیف

استفهام ایچوندر و کاه اولور که تعجب ایچون قوله کیف تکفرون

بالله و بو مقامده دخی تعجب ایچون اولمق مناسبدر یعنی شاعر

نور الله مضجعه کندو نفسنه خطاب ایدوب ایدرکه عجبدر

کوزک یاشی و خسته لکک و ضعفک سنک عشقکه شها

دت ایدرکن سن کندو عشقکه انکار ایدرسن و عشقکی

گوزلرسن بیت عاشقلغوکه نیجه سی انکار قلسن یا شیله م
خسته نك ویره بیلمز شهادتی • واثبت الوجد خطی عبرة وضنی
مثل البهار علی خدیك والعنم وجد مجتنددر و عبرة گوز
یاشیدر وضنی اریقلقدر وبهار صاری گولدر لر و خدیکاك معناسی
در وعنم قزل شوکت اغاجنه دیرلر که اکا فارسیده بیدطری دیرلر
و بو بیتده صنایعدن لف نشر مرتب واردر یعنی عجب درکه عشق
انکار ایلرسن با وجود که فرقت دوست وحرقت محبت گوزك
گوزیاشندن واریقلغکدن حاصل اولمش ایکی نکاغکده صاری گل
گبی و بیدطری گبی واقع اولمش خطلری یعنی یازولری ایلدی
وخط عبرة دن مراد گوز یاشیدر که قانله مخلوط اولا که قزل
شوکت اغاجی گبی اولا وخط ضنی دن مراد یوزك وبدنك
صاروليغی درکه گل زرد گبی اولا بیت هم عشق بازی یازمیشیك
صارو قزل صارو بکقده زنکی قزل گوزده عبرتی نعم

سری

سری طیف من اهوی فارقنی • والحب یعترض
اللذات بالالام طیف خیال معناسنه در یعنی نعم شاعر
عاشقنی در محبوبك خیالی انك مصاحبیدر و اولخیالانی
اویاندی طوتر بر حالده که عشق جمیع لذتنده وافرادلده اشا
دن واردر که لذت عشق المدن زیاده در بیت یارك خیالی
گلدی قوما دیکله اویدیم سوکونمکدر ایدیمش دورلو لذتی
یا لائمی فی الهوی العذری معذرة • منی الیك ولو
انصفت لم تلم لائم ملامت ایدیجیدر و هوی عشق در
وعذری عشقک صفتی درکه بنو عذره یه منسوبدر و بنو
عذره اسم قبیله درکه اول قبیله بر حیثیت ایله عشقده ومحبتده
مشهورلردرکه هر کیم انلردن عاشق اولسه فی الحال اولورم
یعنی ای بنی ملامت ایدیجی بن عشق عذری ده ایکن سنم سکا
عذرم واردر گر سنده انصاف اولیدی بنی ملامت ایلمزدی

ترجمه ای عاشق اولدیغمسه ملامت قلن بنی انصافك اولسه

ترك ایدردك ملامنی عذلتك حالي لاسري بمستتر •

عن الوشاة ولا دائي بمنحسم قوله عذلتك ای تجاوز ایلدی

بنم حالم سندن ای بنی ملامت ایلیجی بنم سرم کزلو دکلدر وشاة

دن یعنی قوغوجولردن دخی بنم دردم منقطع دکلدر انحسام

انقطاع معناسنه لغات متداوله ده بولنمادی مکر انصرام وانجذام

بولندی غالبا قلم ناسخدن سهو واقع اوله یاخود انسجام اصد

دن اوله بو راده انقطاع وانقیاد معناسنه بولندی ترجمه حالم

ینشدی سکا و سرم دکل نهان دردم کسلهدی نته واشی وشایی

محضتني النصح لكن لست اسمعه • ان المحب عن العذال

في صمم قوله محضتنی یعنی نصیحتنی بکا خالص ایلدك لکن بن اشدد

دکولم ان المحب عن العذال یعنی بدرستی عاشق عذالدن یعنی

ملامت ایدیجیلردن صاغردر که اشتمز ترجمه لابدهمیشه

عاشق اشتمز نصیحتی ویردك ایوا وکوت اددانی اشتهم

اني اتهمت نصيح الشيب في عذلي • والشيب ابعد

في نصح عن التهم یعنی بدرستی وراستی بن تهمت ایلدم بیر

یکولك نصیحتنه ملامتنه حال بوکه پیرلك نصیحتده تهمتدن

ایراقدر ترجمه شیبم نصیحتا بتدی اکا تهمت ایلدم نوجوان که

شیبه کسنی نه قلهتی الفصل الثاني في الذكر النفس فان

امارتي بالسوء ما اتعظت • من جهلها بنذير الشيب

والهرم قوله فان امارتي بالسوء یعنی نفس امارم که بنی یرامز

لغه دعوت ایدوب بکا یرامز نسنه امر ایلر اما ما اتعظت

یعنی وعظ ونصیحت قبول ایلمز جهل اولدوغی سببیدن بیر

یکولك دخی پیر کهنه لکك ملامت ایله وتخویف ایتمه سیله الرحم

اماره نفسم اولمادی وعظیله متعظ شیب وهرم نذیرینی

بیلدی جهالتی ولا اعدت من الفعل الجميل قرى

ضیف ألم برأسی غیر محتشم قوله و لا اعدت الی آخره یعنی
بنم نفس امارهم فعل جمیلدن نسنه احضار ایتمدی شول قنو
غك ضیافتنه که اول قنوق بنم باشمه ایندی حال بو که اول قنوق
غیر محتشم در یعنی غیر معزز در اول سبب ایله که هادم اللذات
اولان موتدن قورقودیجی در یعنی که اول قونوق بیرلك در بیت
غیر محتشم قونوق ایندی باشمه نزول قلمادی کا فعل جمیلدن
ضیافتی لو کنت اعلم انی ما اوقره • کتمت سرا بدا لی
منه بالکتم قوله لو کنت الی آخره اعلم یعنی اگر بلمش اولیدم که بن اول
قنوغه تعظیم ایتمیه جکم ایدم که اول قنوق بیرلکدر سرا همان ظاهر
اولدوغی کبی انی کتم دیکله مشهور اولان نبات ایله رنك ایدوب
تلبیس ایدیدم و کتم اول نباتدر که حنا دیرلر خواتین طایفه سی انکله
صاچلرین بویارلر الترجمه بلسیدم حرمت ایده مز باشم اغنه کتم ایدیدم
سوادی کتم برله شیبتی من لی برد جماح من غوایتها • کما برد جماح

الخیل باللجم الجماح الاول نفسك جموح در که دایم اوکوالا
جماح الخیل ایتدرك و قاترلرك یاوزی در و غوایه نفس
اماره نك ضدمه نسبندر و اللجم جمع لجامدر که اویان درلر یعنی
کیم ضامن درکه امتلر بنم ایچون نفس امارهیی ضدمه نسندن دندرر
بنه کیم جماح الخیل اویان ایله دونده ردلر بیت ایلك جماحنی
دو ایدرنه کیم لجام ای کاشکه اولایدی نفسم غوایتی
فلا ترم بالمعاصی کسر شهوتها • ان الطعام یقوی شهوة النهم
النهم بوزن الخشن صفت مشبهه در نهمدن و نهمة حرص معناسنه
در قوله و لا ترم نهی حاضر در رام یروم دن لا تفعل کبی یعنی
طلب ایلمه معصیتلر ایله نفس اماره نك شهوتنی صمغنی یعنی اشتهاسنی
سنی قوی ایلر اولسه معلوم اولدیکه نفس اماره نك اشتهاسنی
کسر ایلمك معاصی ایله اولمز ایمش طعام دخی حریصك
اشتهاسنی قوی ایلر ایمش الترجمه پس معصیتلر ایله کوکل

شهوتن صقه   قوتلنور طعام ایله مفهوم نهمتی
والنفس كالطفل ان تهمله شب على • حب الرضاع وان
تفطمه ینفطم قوله ان تهمله یعنی اگر اول طفلی قویه ویرسن
شب یعنی حریص اولور و قوله تفطمه ضرب بابندندر یعنی
اگر اول طفلی سود امكدن ایرسك ایریلور و سودی اونودر
بیتك معناسی اولدر كه نفس طفل اوغلان كبیدر اگر آنی
سود امتمكدن منع ایتمیه سن حرصی زیاده اولور و اگر آنی
سن ایریلور و اگر نفسی دخی قویه ویرسن شهوات و معاصی
یه حریص اولور و اگر منع ایده سن ممنوع اولور الترجمه
نفسك رضیعه بكزر امر قوریسك اگر   قطع ایده سن كلور
گر بختنی طبیعتی فاصرف هواها وحاذر ان تولیه
ان الهوى ما تولى یصم او یصم قوله فاصرف یعنی دندر
و قوله یصم اصمی یصمی اصماء دندر كه معناسی اوق یتشدر

اولدر مكدر

اولدر مكدر علامه جزم ایچون یا ساقط در و یصم وصم یصم دن
در وصمه عار و عیب معناسنه در بیتك معناسی اولدر كه
نفسك هواسنه دوندره سن اول هوای نفسه حاكم ایلمكدن
حذر ایله بدرستی و راستی اول هوا مادامكه نفسه حاكم اولا
اول هوا اوق آتوب سنی اولدوریا خود عیب و عار یتشدردر
الترجمه نفس نفسك دیلكی ویرمه كی صقن   تا دكیه سكا اصما
وصمتی وراعها وهی فی الاعمال سائمة • وان هی استحلت
المرعى فلا تسم قوله وراعها یعنی مراعات نفس ایله یعنی گوزد كه
اول نفس اعمالده سائمه در یعنی اوتلاقده قولاینه یوردیو
جیدر فلا تسم اسام یسیم دندر تقول اسمت الماشیة
اذا اخرجتها المرعى وان وصل ایچون اوله تقدیر كلام
وراعها وهی فی الاعمال سائمة فلا تسم وان هی استحلت
المرعى در یعنی اگر اول اوغلان نفسك تحم لذتن اوتلاق

درا جق اولورسه سن انی وتلاغه چقروب قولاینه
صالمه صاپیورمه بلکه کوزکه محفوظ اوله اوله الترجمه کوزد
صاقله اولمسون انی یخشی رعایت ایت مرعایی طتلو بولدی
غودم قواسامتی کم حسنت لذة للمرء قاتلة • من
حیث لم یدر ان السم فی الدسم یعنی نیجه نسنه لذة
بوندن ایو کلور حال بوکه اول نسنه قاتلدر شول
حیثیت ایله که کشی انی بلمزکه فی الواقع اول زهر جرب
ونشرین طعام ایچنده در الترجمه ای نیجه نسنه طتلو
کلور نفسه عاقبة معلوم اولورکه زهر بخش ایلك دسومتی
واخش الدسائس من جوع ومن شبع •
فرب مخمصة شر من التخم واخش امر در خشیتدن
خشیت قورقق دسایس دسیسة نك جمع دسیسه
کزلنمش نسنه دسایسك جمع اولوقدنی جابزدر دیشلر

دساسه برجنس

بر جنس بلاندر که بر ایچنده کزلنور یعنی کوملور یاتور
بو تقدیرجه خصال ردیه دن کنایه اولور جوع اجلق شبع
طوقلق دردور ب تقلیل ایچون وتکثیر ایچون استعمال
اولنور مخمصة اجقوب بوکالمق تخم کیشنك معده سنی
فاسد اولوب معده سنده طعامنك عدم استقراری
چوق ولماسنه دیرلر حاصل معنا غایت ایله اجلقدن
وغایتله توقلقدن صاقن قورق وقاچ خیر الامور
اوسطها مقتضاسنجه لندوکه اجلقد ایله توقلق
بیننده وسطی لزام ایله زیرا ایکی طرف بله مذموم دریادر
اجلق ایله دخی سودا غلبه ایلیر نته کم شعرای عجم بیورمشلر
بیت تو تربس ازحیلها نفس از جوع وشبع کاه باشد
کرسنك بدتر زسیری واستفرغ الدمع من عين قد
امتلأت • من المحارم والزم حمية الندم قوله

واستفرغ الدمع یعنی کوز یاشنی استفراغ ایله قوله قد امتلأت
من المحارم کوزک حرامدن طولدی وقوله والزم حمیة
الندم یعنی پشیمانلغک حفظنه ملازمت ایله بیتک
معناسی شاعر ضاعف الله اجره کندویه خطاب
ایدوب ایدرکه کوز یاشنی دوکگیل که کوز حرامه ونامشروع
یرلره نظر ایلمکدن عصیان اخلاطیله ممتلی ومختل الحال
اولمشدر که اول امتلاء مرضندن افاقت وصحت بولهسن
استفراغ اخلاط ردیه لرکدر من بعد پرهیز وندامت
التزامیله الترجمه یاشی حرام ایله طولو کوزدن اقیدوب •
قلیل کچمش کناهلرک ایچون ندامتی وخالف النفس
والشیطان واعصهما • وان هما محضاك النصح
فاتهم قوله وخالف النفس یعنی نفسه وشیطانه مخالفت
ایله اول ایکیسنه عاصی اول واکر انلر سکا خالص

دوستلق

دوستلق کوستره لرسن انلری کذبله متهم قیل که ایکیسی
دخی دوشمنکدرلر نته کم حضرت رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم بیورر اعدی عدوک نفسک التی بین جنبیک
وحضرت عزت سبحانه شیطان علیه اللعنه حقنده بیورر
انه لکم عدو مبین الترجمه شیطان ونفسه عاصی
اولوب قیل مخالفت • اوکوت ویرورلرسه سکا ایله تهمت
ولا تطع منهما خصما ولا حکما • فانت تعرف کید الخصم
والحکم یعنی مطیع اولمه ایکیسندن هر برینه خصم اولدقلری
حالده اولسونلر یا حاکم اولدقلری حالده اولسونلر سن
خصمک وحاکمک مکرنی بلورسن الترجمه خصم اولسه لر یا
خود حاکم انلره اویمه غل • صنمه که فایده قیله خصمک
حلو متی استغفر الله من قول بلا عمل • لقد
نسبت به نسلا لذی عقم یعنی مغفرة طلب

ایلرم عمل بنر قولدن اول جهتله که مجرد قول ایله در قطعا ولدی
اولمین عصمتی تحقیق نسله نسبت ایلدم الترجمه نسل عقیم
کبی عملسوز مقالله ۰ نسبیب قلدم ابندم اندن انابتی ∴
امرتك الخير لكن ما ائتمرت به وما استقمت فما
قولی لك استقم یعنی سكا امر ایلدم لكن قبول ایلمدم و
مستقیم دخی اولمادم نیتم سكا مستقیم قولمده تأثیر ایلمدی
استقم دیو امر عظیم ایلدوکم ندر زیرا کم استقم امر عظیم
درکه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم شیبتنی سوره هود
دیدی یعنی سوره هود بنی پیر ایلدی بیوردی اول جهتله که
اول سوره کریمه ده حضرت جلالت مآب جلت جلالته فا
ستقم کما امرت بیورمش ایدی الترجمه خیر ایشله دیدم
ایشلمدم دوغری اولمدم ۰ پس نیجه قیلدم سكا استقامتی
ولا تزودت قبل نافلة الموت ولم اصل سوى فرض ولم اصم

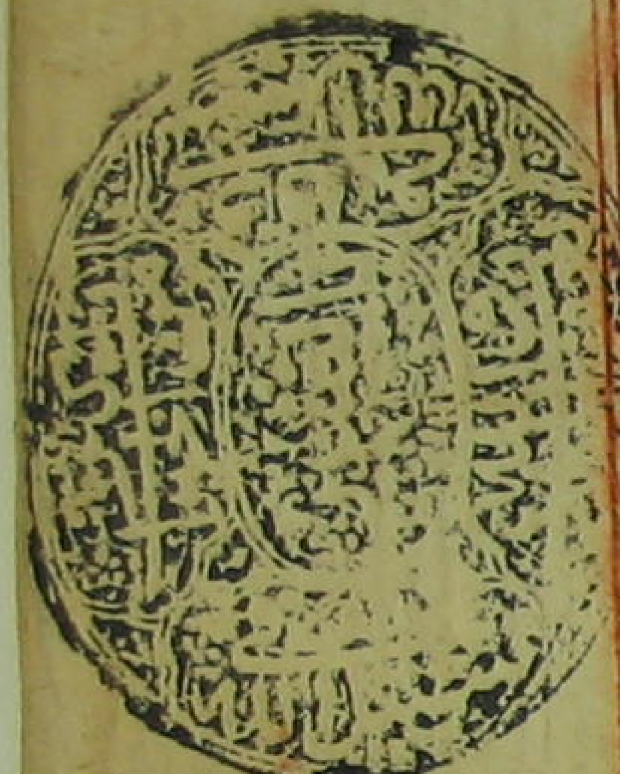
یعنی

ولا تزودت قبل الموت نافلة ۰ ولم اصل سوى فرض ولم اصم

یعنی موتدن اول كندك بر نافله نمازی و اورجی زاد ایدنمدم و
دخی فرضدن غیری نماز قلمدم و اوروج دوتمدم که سبب رفعت
درجات اوله ایدی الترجمه اولمزدن اول كندی نافله لر زاد ایدنمدم
صوم صلوة قلمادم الا فریضی الفصل الثالث فی ذكر المدیح
ظلمت سنة من احيى الظلام الى ان اشتكت قدماه
الضر من ورم ظلمت سنة من یعنی ترك ایلدم زمان ما
ضیده اول ذات شریفك سنتنی که نافله نمازله قرکوبق کیجه لری
شویله دکین احیا ایدردی که تا ایکی مبارك ایاقلری شیشمه
دن ضرر کلدوکندن مشتکی اولدی اول ذات شریف محمد مصطفی
در علیه الصلوة والسلام الترجمه اول دونلری ایدمابنك
سنتن قودم ۰ کم ایاغی قلوردی ورمدن شکایتی
وشددت من سغب احشاءه وطوى تحت الحجارة كشحا مترف الادم
مترف الادم ای توسع عیش لاامته بالنعمة وهو منصوب

بانه حال من الحال النبي عليه السلام يعني انه حال من النبي عليه السلام
يعني انه يفعل كذا حال كونه مترف الادم اي حال كونه واسعا
عن القلب ومستغنيا عن حيوة الدنيا و زينتها لا من ضرو
رته ويشهد عليه قوله بعد وراودته الجبال الشم من ذهب
يعني اول حبيبك سنتن ترك يا خود نقص ايلدم كه اجلقدن
كندو مبارك بغرسغلرين محكم بغلردي وطاشلرينه
بوكرين دخي محكم دردي تا كافرلر اني اج صنمايلردي
مترف الادم اولدوغي حالده طوق صنورلردي **الترجمه**
اج اولدوغيچون يوره كه صانتمامغيچون نا زلت
تمنه بغلردي اولحارتي **وراودته الجبال الشم**
من ذهب عن نفسه فاراها ايما شمم راودتك
مصدري مراوده در مراودهنك معناسي ارادتدر وارادتك
معناسي مراد ايدنمكدر يقال راوده عن نفسه ترك

كلام قديمه

كلام قديمه وراودته التي هو في بيتها عن نفسه الاية وراوده
نك فاعلي جبالدر الشم جبالك صفتيدر كه جمع اشم در اعظم
معناسنه من ذهب ايله جبال كه التوندندر فاراهانك فا
علي حضرة رسول عليه السلامدر وضمير بارز جباله راجعدر وقوله
ايما شمم اي صفة ايچوندر كه ما زائد داخل اولمشدر مررت
برجل اي رجل كبي يعني رجله كچدم كه اول رجل رجولتنده
كامل ايدي ديمك اولور ديمك اولور وشمم دخي
ارتفاع معناسنه در بيتك معناسنه تكوينا حضرت
باري عز اسمه امري ايله التوندن مخلوق بوجه طاغلر
حضرت رسول حضورينه كلوب يا رسول الله بزي قبول
ايله كه الله تعالى بزي سكا ويردي تا كه احتياجك اولدو
غي وقتده بزدن التون خرجلنه سن ديوب حضرت
رسالتي مراد ايلديلر وچند انك تضرع ايلديلر حضرت

رسالت علیه السلام قبول ایلمیوب کمال ارتفاعله
ارتفاع و استغنای تام کوستردی الترجمه آلتون کومش
اوبکلر اکا درلر ایدی کل • اول کوستردی اندن چوب
آل رفعنی وأكدت زهده فيها ضرورته إن الضرورة
لا تعدو على العصم اکدت یعنی تأکید ایدوب محکم
ایلدی و ضرورت حاجتدر و تعدو عدواندن مشتق
در که عدوان ظلمدر و عصم جمع عصمتدر عصمت اولدر که
انکله اعتصام اولنه و ضرورت ولی مرفوعدر که اکدتک
فاعلیدر و زهده منصوبدر که بهی در یعنی ترک
ایلدم اول ذات شریفک سنتنی که اول سلطان زهده
شول قدر مائل در که یعنی زهدی شول حدده در که
زهدنی حاجتی تأکید ایلیوب محکم ایلدی اول حقده
زیرا شونی که پادشاه لایزال اعتصامه سبب اولمشدر

ضرورة

ضرورة اکا ظلم ایدوب عصمتنه مانع اولمز
دنیایه میلی اولمز الترجمه زهدین ضرورتی اکا
دخی محکم قلور ایدی زیرا ضرورتی یکلمزدی عصمتی
وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من لولاه لم تخرج
الدنيا من العدم بیتک معناسی اولدر که نجه
دعوت ایلر اول کسنه نک ضرورتی دنیایه که اکر اول
کسنه اولمایدی دنیا عدمدن وجوده کلمیه‌جکدی
نته کم باری تعالی عم نواله دن حدیث قدسیده وارد
اولوب لولاك لولاك لما خلقت الافلاك
بیورلمشدر الترجمه اولمیا ایدی اولمازیدی جهان
دنیایه نته دعوت ایده یدی ضرورتی • محمد سيد
الكونين والثقلين والفريقين من عرب ومن عجم
الکونین دنیا و آخرتدر و الثقلین آدم و پریدر

والفریقان تثنیة الفریق دُر که فریق بلوك معناسنه در
وعُرب بالضم وبالتسکین عرب معناسنه در وعجم
جمع عجم در وبیتك معناسی اول ذات شریفکه محمد در
که کونینك وثقلینك وعربدن وعجمدن ایکی فریقك اولو
سیدیدر الترجمة سید جمیع کون نه محمّد دُر که انك ...
هم انس وجنی عرب وعجم دعوة امّتی نبیّنا الآمر
الناهی فلا احدٌ ابرّ فی قولٍ لا منه ولا نعم
یعنی اول محمّد دوم شریفکه بزم پیغمبریمزدر معروفه امر ایدیجی
ومنکردن نهی ایدیجی دُر پس مخلوقاتدن بر احد اندن
یکرك واندن کرچك یوقدر که بر محلّده نعم
دیسه اندن لا کلمۀ محلنده دخی لا دیسه اندن
نعم کلمۀ الترجمة اولدر نبیمز امر وناهی کسنه نك
لا ونعم ده انجیلین یوق مقالتی هو الحبیب الذی

ترجی

ترجی شفاعته لکلّ هولٍ من الاهوال
مقتحم یعنی اول محمّد حبیب الله دُر که انك شفاعتی
رجا اولنور احوال دنیویه دن واخرویه دن هر
مقتحم ایچون یعنی صعب قورقولی دن امور عظیمه یه
داخل اولان قورقوایچون الترجمة اولدر حبیب هرکز
فتی قورقولر ایچون • مجموع عالم اندن اومرلر
شفاعتی دعا الی الله فالمستمسکون به ...
مستمسکون بحبلٍ غیر منفصم مستمسکون انلر در که
تمسّك بالله ایلدیلر یعنی انکه که دعوتنه اعتصام
ایدوب الله صغندیلر وحبل لغتده ایپه درلر امّا
بو محلده حبلدن مراد حبل الله در که مقصود قرآن
عظیم در که غیر منقطع در قال الله تعالی فاعتصموا
بحبل الله جمیعا بیتك معناسی اولدر که اول حبیب الله

اولنمیه بیت اول دعا الی الله

١٧

بنجه کمسنه لری الله تعالی یه دعوة ایلدی شول کمسنه

لر که تمسك بالله ایلیوب انك رضاسن کوزلدیلر بر

ایپسه یاپشدیلر که هرکز منقطع اولمز اول ایپ قرآن

عظیم الشاندر الترجمه اوزلیاسی ایپه ییشدیکا اون

• زیرا که طوغری حق یولینه قلدی دعوتی فاق النبیین

فی خلق وفی خلق ولم یدانوه فی علم ولا کرم

یعنی اول حبیب مرتبه ده وشرفده جمیع انبیایه وجمیع رسله

فایق اولدی یعنی تجاوز کوستردی خلقده وخلقده

یعنی سیرتده بنه که انا افلح دیدی والله تعالی جل وعلی شانه

لعلی خلق عظیم دیدی وانبیادن ورسلدن علیهم السلام

هیچ افریده انك علمده وکرمده مقارنی اولمادیلر الترجمه

خلق وخلقده قاموسیدن زیاده در • علم وکرمده بو قدر

قربنی وکلهم من رسول الله ملتمس •••

اشارة
اولنان ایکنجی سی بو در

غرفا

غرفا من البحر او رشفا من الدیم غرف لغتده صویی

اییله دریادن ویا نهردن الوب قالدرمقدر ورشف

صویی ایکی دوداغیله القدر و بو محلده مراد هوایوزنده

یغمور صوینی ایکی دوداغیله القدر که من الدیم دیدیکی

قولینك معناسی در ودیم یغمور در بیتك معناسی

جمیع انبیا واولیا ورسلدر علیهم السلام حضرت

رسول الله علیه السلامدن التماس تدیلر که انك

انعامی بحرندن بر اوج صو الالر وانك علومی یغموردن

بر قطره الالر الترجمه انك بحار غرفی وبارانلر رشفی

مجموع انبیا دیلراندن شفاعتی • ووافقون

لدیه عند حدهم من نقطة العلم او من شکلة

الحکم قوله من شکلة من شکل الکتاب دلرچین کتابی

اعرابیله قیدانسلر وشکله بنا مقودر شکله دن مراد
یعنی حکمتلرک برا عرابندن دیمک اولور بیتک معناسی
جمیع انبیا ورسل واقفلردر انک حضورنده یعنی
طوریجیلردر حدلرینک مقدارلونجه نقطه علمندن وشکل
حکمتندن اولدقلری حالده وحضرت رسولک علیه السلام
بسایط مرکباتله علمده درجه سی واردرکه انک نهایتنه
علام الغیوبدن غیری کیسنه نک اطلاعی و وقوفی
یوقدر الترجمه طورر قتنده هر بری حدنده نقطه درم
یا شکله دن که قیلادی علمی وحکمتی ٥ فهو الذی تم معناه
وصورته ثم اصطفاه حبیبا باری النسم
باری النسم خالق النفس دربل کل که بو بیت ابیات ماضیه
نک نتیجه سیدر یعنی چون مقرر اولدیکه جمیع انبیا ورسل
ورسل علیهم السلام حضرت رسالت مآب ایله برابر

دکل

دکللردر پس لازم کلدیکه حضرت رسالت
علیه السلام شول ذات شریفدرکه معناسی کمالاتی
بشریتی وصورتی یعنی صورة جسمانیه سی تمامدرکه
هیچ قصوری یوقدر وبعد تمام المعنی حضرت باری
خالق البشر یعنی خالق النفوس والارواح انی محبوب
ایدندی انی حبیب ایدندی یاردن خلایقی ٥٥
ایرشدی چون تمامنه معنی وصورتی منزه عن شریك
فی محاسنه فجوهر الحسن فیه غیر منقسم غیر
منقسم یعنی حسنلری جوهرینک بعض کندی ذاته
شریفنده وبعض اخری غیرنده اولور دکلدر بلکه
فی ذاته در فی غیره دکلدر یعنی اول حبیب الله حسنلرده
اکا شریك بولنمقدن منزهدر یعنی محاسنده شریکی
یوقدر نته که وحدانیتده وعامه تنزیهاتده حق تعالینک

علت اسماؤه منزه اولدوغی کبی فان کان کذلک
لازم گلدیکه انك حسنی جوهری غیر منقسم اوله
که همان اکا مخصوص او لا پس بو معناده اشارت واردر
خاتم النبیین اوله اکر جوهر حسنی منقسم اولیدی نظیری بولنمق
لازم گلوردی ترجمه اولدر محاسننده منزه
شریکدن • یوقدر جو حسنی جوهرینك انده قسمی
دع ما ادعته النصاری فی نبیهم واحکم بما شئت
مدحا فیه واحتکم قوله دع یعنی ترك ایله شول
نسنه یی که نصاری اول نسنه یی نبیلری
حقنده دعوی ایلدیلر واول حبیبك مدحی بابنده نه
دیلرسك حکم ایله ودخی حکمه راضی اول اول سلطانك
حقنده نه حکم اولندی ایسه اول حکمی قبول ایله یعنی بیت
سابقده منزه عن شریك دنلدوکی سببدن نه خلاف

اشارة اولنان بیتك اوچنجیسی بودر

مقصود

مقصود بر معنی فهم اولنمق کورندیکه اول خلاف
مقصود معنی دعوای اوهیئتدر زیرا که اول بیتده
منزه اولا اول واجب الوجود جل وعلی درواندن
غیری شریکدن منزه بو قدر الا عبادة الالهیه
قوللرنده وسایر مخلوقاتده حضرت رسول علیه
السلام دخی شرفده وعلوده شریکدن منزه در
منزه در
صاحب قصیده طیب الله ثراه بو خلاف مقصود معنا
بولدی ایسه دع ما ادعته النصاری دیدی
بو معناده تنزیها یعنی نصاری عیسی پیغمبر و مریم
خاتون علیهما السلام حقنده تکوید درکه الله تعالی
ایله اوجدر دیلردی باوجود که الله تعالی شریکدن
منزهدر که سوره اخلاصده بیورمشدر ترجمه
نصرانلر نبیلرنه دیدوکنی قوسن • قیل نیجه دیرسك

اكا دُرلى مدحتى وانسب الى ذاته ماشئت من شرف • وانسب الى قدره ماشئت من عظم
يعنى چونكه حضرت رسالتى الله تعالى نك قولى وحبيبى
ايدوكنى بلدوكسه شرفدن نه دلرسك ذات شريفنه
نسبت ايله وعظمتدن كمالدن دخى نه ديلرسك
انك قدرنه ومقدارنه نسبت ايله ترجمه ذاتنه نسبت
ايله نجه ديلرسك شرف هم قدرنه نجه سى ديلر
يسك جلالتى فان فضل رسول الله ليس له
فيعرب عنه ناطق بفم قوله فيعرب حد
اي يتكلم يعنى سويله يى بله بو بيت اكا علتدر
كه شريفدن وعظيمدن دلرسك حضرت رسالته
نسبت ايله دينلمش ايدي زيرا كما هو حقه هيچ بر متكلمك
اقتداري يوقدر كه انى دل ايله مدح ايده بله كه فضايل

وكما لا تده

وكما لا تده شريكدن منزه در ترجمه الحق
رسول فضلنه بر حد يوقدر • كم يتشه اكا متكلم
عبارتي لو ناسبت قدره اياته عظما •
احيى اسمه حين يدعى دارس الرمم
دارس الرمم چوروموش كمكلردر يعنى حضرت رسول
عليه السلامك قدرى اعظمدر شويله كه انك اسما
سى ومعجزاتى قدرنه مناسب اوليدي يعنى شركه
ايديدى انك اسم شريفيله دعا اولنده قده اسم شريفي
اشكى چوروموش كمكلرى احيا ايدوب دريلديدى
احيا اموات ايديدى ديمك اولور الترجمه
كر معجزاتى قدرينه كوره اولايدى • ديرلده
ايدى ادى اكلدقده رمتى • لم يمتحنا بما تعي
العقول به حرصا علينا فلم نرتب ولم نهم •

قوله لم يمتحنا الى آخره يعنى حضرت رسالت عليه السلام
عقول عاجز اولدوغى نسنه ايله بزى امتحان ايله
دي كه بزم اوزريمزه حريص اولدوغى جهتدن و
قوله ولم نرتب ارتاب يرتاب دن نفس متكلم
مع الغيردر ولم نهم دخى هام يهيم دن دراى لم
نتحير يعنى متحير اولمدق پس اشمدى لازم كلديكه
بز دخى رسالته شك وريب ايتميه‌وز وقرآن مجيد
حقنى ادراكنده متحير اولميه‌وز ترجمه بيوردق
بيوردى بيزه كوچ كم براغوز • صالمق لغيله كوكلمزه
ربيتى اعيى الورى فهم معناه فليس يرى
للقرب والبعد فيه غير منفحم اعيى اعجز معناسنه
فعل ماضى ومتعديدر الورى خلقدر مخلوق معناسنه
معناه دكى ضمير فضل رسول اللهه راجعدر منفحم اسم

فاعل

فاعلدر انفحام دن انفحام سوز سويلمده عاجز اولمقدر
سكوت ايلمكدر حاصل معنى حضرت رسول اللهك
فضيلتى معناسينى فهمده كلى مخلوقى عاجز
ايلدى حقيقى ادراك ايده مديلر انك فضيلتى
معناسنده انفحامدن غيرى نسنه كورمدى نته
كم شعراى عجم بو بيت شريفك معناى لطيفنى بو وجه
اوزرينه ترجمه ايلمشلردر بيت عاقلان از فهم معناى
محمد عاجزند اهل عالم جمله و وصفش كشيدند
كالشمس تظهر للعينين من بعد • صغيرة
وتكل الطرف من امم امم بالفتح قرب معناسنه‌در
يعنى حضرت رسالت عليه السلام كنش كبيدركه
اراقدن كورن انى صغيرلقدا بدوب كوچك صنور
اما دقتله جد نظر اولنسه وياخود يقيندن نظر

اولنسه كوزی قسشدر ومنجر ایلر غایت كبرندن
وكثرت شعاع وحرارتندن وحضرت رسالتمه
العیاذ بالله من ذلك راغ اولنلرك كوزلرینه
اول سلطان كونین صغیر كورینور ذهی تصور باطل
ذهی خیال محال وهیبتله كورینوركه اول عظمت
وهیبت وقوت تعبیر لسان انسانلر بیان وقدرت
تحریر دبیر وصغیر جریر ایله عیان اولنمز زیرا اول
سلطانه قرب ایله اولا العیاذ بالله من ذلك بعیدم
اولنلرك بیننده بین السماء والارض تفاوت واردر
كونش كبی كه كوزه اراقدن كیچی كلور كوز یاقین
یاقندن اكا شویله جنتی فكیف یدرك فی
الدنیا حقیقته قوم نیام تسلوا عنه بالحلم
كلمه كیف بو محلده استفهام انكاریدر ونیام

جمع نایم

نائمدر وتسلوا تسلیه دنكه تسلی صبر وارام بدر
برنسنه یه فی الجملة راضی اولمقدر وحلم بالضم دوش
كورمكدر یعنی حضرت رسالة علیه السلامك
حقیقتی دنیاده دائم اولوب اویقوده اولان
قوم ادراك ایدمزلركه حضرت رسالتك كمالات
قدسیه سنك معرفتندن مجرد اویقوده دو
شنده كورمكه راضی اولمشلردر ولفظ دنیا اشارتدر
كه الله تعالی نك وحبیبی مصطفانك معرفتنك محلی
دنیادر پس هركه بونده انلری بلدی سعادت ابدیه
ومرتبه ازلیه عالیه یی ادراك ایلدی واول كه نعوذ
بالله خالق مخلوقات وحبیب سرور كائنات
بلمدی دنیادن ممتنع اولمیوب ابدا لاباد اكا فائده
اولمیوب ناجمده مخلد وموبد قالدیلركه الدنیا

مزرعة الآخرة ترجمه دنیاده انی نیجه بلە اول ابو کشی
که اندن اکه کتورمش اوله دوشی سلوتی • فمبلغ العلم
فيه انه بشر وانه خير خلق الله كلهم
قوله کلهم مجروردر زیراکه تأکید معنویدر خلق اللهدن ومیم دخی مکسوردر ضرورت شعریه ایچون وبو
بیت سابقك نتیجه سیدر یعنی وقتاکه بر قوم اویقوده
اوله لر اول سلطانك فضیلتنی نیجه بلورلر
انجق اول قومك مبلغ علملری یعنی نهایت علملری
اول قدر اولورکه اول سلطان بشردر ومخلوقاتك
جمله سنك اولو سیدر وسیدیدر بلورلر ترجمه بوده کلو
بلبنورا اول همین کم بشردردر • هم نکری خلقنك یکی
اهل فضیلتی وكل اى اتى الرسل الكرام
بها فانما اتصلت من نوره بهم قوله بهم بهمك میمی

اشارة بیوریلاه بیتك دور دنجیسه بودر

اشارة اولنان بیتك بشنجی سی بودر

مکسوردر ضرورت شعریه ایچون وای جمع ایتدر
وایه لغتده علامت معناسنه در بوحلده ایتدن
مراد معجزه در وکرام کریمك جمعیدر علامات معجزه
دن بونجه علامت هر پیغمبرکه کلمشدر اول معجزات
انلره متصل اولمادی یعنی یتشمدی الا حضرت
رسالتك مبارك نوری واسطه سیله طاهر
اولمشیدی الترجمة نورندن استفاده قلمشدر
انك مجموع انبیا کم کتورمشلر ایتی •
فانه شمس فضل هم كواكبها • يظهرن انوارها
للناس في الظلم كواكب جمع کوکب کوکب یلدز
درلر یعنی حضرت رسالت صلوات الله وسلامه
فضلك کونه شیدر وسائر انبیا ورسل علی نبینا
وعلیهم الصلوة والسلام انك فضل کونه شنك

یلدزلر بدر که اول یلدزلر کیدر و بوزلرینی ادم
اوغلنلرینه کیجه لرده اظهار ایدر زیرا کونش و ایکی
محو اولورلر نتیجه کلام بودر که جمیع انبیا و رسل
علیهم السلام اول زمان رواج بولدیلر که حضرت رسالت
علیه السلامک دین و شریعتی ظاهر اولمامش ایدی
چونکه انک دین مبینی ظهور بولدی سائر انبیانک
دینی منسوخ اولدی ترجمه فضلک کونه شبیه‌در و انلر
کواکبی • خلق او شتنه قومزلر انه شب ده ظلمتی
اکرم بخلق نبی زانه خلق • بالحسن مشتمل بالبشر
متسم قوله اکرم بو مقامده امردر صیغه تعجبدر
یعنی امر تعجب ایچوندر و زانه و زینه معناسی واحده
در معناسی مزین ایلدی دیمکدر و قوله بالبشر بشر
کسر ایله طلاقه وجه معناسنه در و متسم ابتسامدن

مشتقدر که ابتسام نشان ایلمکدر یعنی نه عجب خوبدر
اول نبینک حسن صورت ظاهره‌سی که خلقتی در اول
حسن صورت ظاهره صورت که خلقی در زینت ویریجیدر
خلقته و حسن خلقی مشتمل‌در یعنی حسن خلقله مو
صوفدر و طلاقت وجه ایله متبسم در یعنی کشاده رولق
ایله غایت متبسم در الترجمه حسنله مشتملدر و بشر ایله
متسم نه خلق اولور که ویرمش اکا خلقی زینتی کالزهر
فی ترف والبدر فی شرف والبحر فی کرم
والدهر فی همم زهر لغتده چیچکدر و ترف
تنعم معناسنه در و بدر ایک اون دورد یجه
ده اولان ایه درلر و همم جمع همت در یعنی اول
حبیب الله غایت لطافتنده و همتنده دهر کبیدر
یعنی طول زمان کبیدر بلکل که ایدالله تعالی حضرت

وارتفاع وشرفده بدر کبیدر و سخا و کرمده بحر کبیدر
و همتده دهر کبیدر یعنی طول زمان کبیدر بلکه کل
ایدالله تعالی حضرت رسالة علیه السلامی دهره
تشبیه ایلمکدن مراد اولدر که بحسب الظاهر دهره
منعم دیرلر اسناد سبب طریقیله نته که عطالك عبارا
تنده واقع اولمشدر که انبت الربیع البقلة دیر یعنی بهاردم
پن بتوردی دیمکدر علمانك مقصودلری اولدر که بهار
سبزه‌لری بتوردی بحسب الظاهر یعنی بهار سبب وجود
سبزه‌در اما حقیقتده سبزه‌لری بتورن الله‌در ترجمه
حبیبك کبی زهرده شرفده قمر کبی • دریا کبی کرمده زمان
کبی همتی كانه وهو فرد في جلالته في عسكر حين
تلقاه وفي حشم تقدیری كانه من جلالته في
عسکر وحشم حين توجهه والحال انه منفرددر

معناسی

معناسی یکانه دیمکدر وجلالته عظیم القدر دیمکدر
وحشم خدمدر و شدید الباسدر یعنی کویا که حضرت
رسالة علیه السلام جلالتیله منفردکن انی کوردکده کوك
وقت عساکر وخدام آراسنده یا خود شجاعتده دبیدکه
شویله یکانه‌در که انك شبیهی ونظیری یوقدر ترجمه
منفرد بولندوغنده انی کورسنز دیکی • خیل وحشم ایچنده
بودر کبی حشمتی كانما اللؤلؤ المكنون في صدف من
معدني منطق منه ومبتسم لؤلؤ لغتده انجی‌در مکنون
اورتلمش دیمکدر ومعدن کان معناسنه‌در که اشیای
معدنیه حاصل اولور آلتون وکومش کبی ومنطقدن مراد
بو محلده حضرت رسالة علیه السلامك مبارك کلامیدر
ومتبسمدن مراد اول حضرت حبیبك مبارك تبسمی
درلو لؤلؤدن مراد حضرت حبیبك مبارك دیشلریدر

که شول وقت تکلم وتبسم ایلیه معدن منطقدن ومعدن
تبسمدن کانه لؤلؤ کبی مبارك دیشلری ظاهر
اولوردی نته کم مترجم دخی بویله ذاهب اولمشدر الترجمه
مکنوندر صدف بحرده درلر صایدك • اغزنده دیشلری
قلیجق ابتسامی لا طیب یعدل تربا ضم اعظمه طوبی
لمنتشق منه وملتثم طیب کوکجك قوقودر ویعدل عدلدن
مشتقدر وترب وتراب بر معنایه در طپراق دیمکدر واعظم
جمع عظم کمکدر وطوبی فعلی وزننده افعلك مؤنثی در
خبر معناسنهدر ومنتشق قوقلایجی دیمکدر وملتثم
اوپوجی در یعنی حضرت رسالت علیه السلامك مبارك
قبرینك طپراغی شول طرفدر که انك برابری لطیف
قوقولی نسنه دنیاده یوقدر که اول طپراق اول حبیبك
مبارك عظامنه منضم اولمشدر ونه خیرلو یعنی نه

امیدلو

امیدلو ودولتلو در اول کمسنه که اول قبری شریفی منتشق
اولوب وملتثم اوله یعنی قوقلیوب واوپمش اوله الفصل
الرابع فی ذکر المولد المبارك ابان مولده عن طیب
عنصره یا طیب مبتدإ منه ومختتم ابان یعنی
اظهر ومولده ابانك فاعلیدر وعنصر اصل معنا
سنه در ومصراع ثانیده مصنف رحمة الله علیه ندا
ایدوب ایدر که یا طیب الی آخره یعنی مبتدادن مراد حضرت
رسالتك ولادتی در ومختتمدن مراد وفاتیدر
وندا طلب واقبال وسعادتندر یعنی مصنف طاب
ثراه تمنا ایدوب در که حضرت رسالتك ولادتنك
ووفاتنك طیبنده که اولی نه خوش اولمشدر واخری دخی
نه خوش اخردر ترجمه بدئی وختمی طیب انك طیب
عنصری • اول کون بیلورمیسین که اولدی ولادتی

يوم تعرس فيه الفرس انهم قد انذروا بحلول البوس

والنعم قوله تعرس فراست ايتدلر وبوس شدة وعذاب در

ونعم جمع نعمة در كه نعمة اسم مصيبت در يعنى روايت ولوگه

فرس طايفه سنده مجوسيلر وار ايدى كه اوده طبردى

بيلك بيل وار ايدى اول قوم شومكسا اودلرى ينار

دى هيچ سونيمز ايدى اتفاق حضرت رسول عليه

السلامك ولادتى واقع اولدوغى كيجه اودلرى

سونيدى وطايفه مذكوره نك اوزرينه انواع بوس

ونعم واقع اولدى پس بو طايفه فراست ايله بلديلركه

كندولره بوس ونعم كلور ترجمه اول كونديكه بيزه

بوس ونعم ايره ديو ملوك فرس ايدبدلر فراستى

وبات ايوان كسرى وهو منصدع كشمل اصحاب كسرى غير

ملتئم يقال بات فلان يفعل كذا اذا فعله ليلا و

الايوان بكسر الهمزة الطاق العظيم وكسرى بكسر الكاف

وفتح الراء واحد الاكاسرة وهو لقب ملوك الفارس

تعريب خسرو على غير قياس وكسرى ايضا انوشروان

بن قباد والانصداع الانشقاق والشمل من الاضداد

يقال جمع الله شمله اى ما تشتت من امره وفرق الله

اى ما اجتمع من امره والالتيام الاتصال وفى هذا

البيت تجنيس تام لان المراد من الكسرى الاول هو

انوشروان ومن الثانى هو ملوك الفارس كما فى البيت

السابق بالاشتقاق من قوله تعرس الفرس وبات الايون

وكسرى بفتح الكاف وكسرها اسم نوشروان بن قباد

در وفرس پادشاهلرينك لقبيدر ومنصدع انشقاق

معناسنه در كه انشقاق يارلق در وشمل اضداددن

در كاه اولور تفرق معناسنه استعمال اولنور اما بو محلده

جماعت معناسنه در وملتم جمع ولقد یعنی حضرت
رسالتك ولادتی کیجه سنده انوشروان بن قباذك
ایوانی چاتلدی ویارلدی نته کم فرس بکلری نك اصحابی
متفرق اولمشلردی ترجمه جمعیتك معناسی نظامی
هم اول کون بوزلدی کم • یارلدی طاق کسری
وطاق طاقی والنار خامدة الانفاس من اسف
علیه والنهر ساهی العین من سدم خامدة
الانفاس اولیجك معناسنه در بالفارسیة واسف
وتاسف غمکین اولمق در ساهی غفلت ایدیجی در وهم
حزن وندامت معناسنه در والنهر ده اولان واو
واو عاطفه در باخود واو حالیه در یعنی حضرت رسالتك
ولادتی کیجه سنده مجوسیلر اول اودی معبود ایدکلری
سببدن تاسف کلوب ساکن اولدی سونیدی و

اهل فرس

اهل فرس لنا ومغری مشرکو وکافرلر انتفاع
ایدکلری نه اول ارماغه ندامت وحزن کلوب اول
ارماق مجراسنی وندوب کسلدی بیت انی ده
واو حالیه ایله بیان اولنسه کرك الترجمه اول کون
سونیدی اوده طپانلرك اودی هم • ارمق
اوندی عیبتی وساء ساوة ان غاضت بحیرتها
وردّ واردها بالغیظ حین ظمی ساءه ضد
سرّه من السرور ای حزنه والغیظ کم شدن اب
ای قل وساوة اسم بلدة علی نواحی عراق والبحیرة
تصغیر البحر والوارد الذی یاتی الماء لیاخذ منه الماء
والغیظ غضب مخفی العاجز وقوله ظمی من الظمأن وهو
العطش الشدید وفی هذا البیت ایضا المتشابهة من قوله
ساء ساوة ومن قوله غاضت والغیظ وفاعل ساء

کون البحیرة غائضة وساوه منصوب علی انها مفعول
به لساء والمراد اهلها ساوه بر شهرك اديدر وقوله
ساء یعنی محزون وغمكین ایلدی زیرا ساوه ساءنك
مفعول بهی در اما بو محلده ذكر محل اراده حال قیلندندر
كه ساوه یی ذكر ایتمدن مراد ساوه نك قولنی مراد
ایدنمكدر وقوله ان غاضت یعنی صویی كسلدی قورو
دی ولفظ ان مصدریه در وان غاضت بحیرتها جمله
سی ساوه نك فاعلیدر وبحیره تصغیر بحردر ورده
یعنی مردود اولدی وارد هاده اولان ضمیر بار زبحیره یه
راجعدر وقراردر صو طلب ایدیجیدر قال الله تعالی
فارسلوا واردهم ای طالب الماء بالغیظ یعنی غضبله وقوله
ظم یعنی شول وقتنه كه صو بیزار اولوب صوصه مشلر
ایدی بینك معناسی حضرت رسالتك ولادتی

كوننده ساوه نك خلقی صوصا یوب عادت قدیمه
لری اوزره صوالما غیچون دكزلرینه ادم كندردی
كلرنده واران ادم صو بولمایوب مردود اولوب
ساوه قومی دكزلری كنارینه واردیلر كوردیلر كه
دكز قورومش دخی غضبله مردود اولوب دوندیلر
الترجمه اول كون صوغلدی هم داخی ساوه بحیرتی
كلدی صو المغا كلنه خشمك افتی كانت بالنار لما
بالماء من بلل حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم
واسم ما المشبهة بلیس محذوف وهو شیء والالف واللام
فی الماء فی المصراع الاول للعهد وفی النار للجنس ایضا
وهما فی النار فی المصراع الثانی للعهد وفی الماء للجنس
ایضا تقدیره ما شیء من بلل فی الماء المعهود الذی هو
ماء بحیرة ساوه الذی غاض بسبب النار الواقعه

عليه وكان ما شئ من ضرم في النار المعهودة التي هي النار
الخامدة المذكورة بسبب الماء الواقع عليها مصراع اولده
اولان بالنارده كي باسببيه در وبالماء ده ما في معناه
درکه ولفظ ما ایکی مصراعده دخی نافیه در وواو مصراع
ثانیده عاطفه درکه وکانه دیمک اولورکه وضرم اودک
شعله سندن عبارتدر یعنی کان اوده بانمش ایمش که
رطوبتدن اثر قالمامش دیبدک ساوه نک بحری
حقنده ومجوسیلرک اودلری حقنده دخی شویله
دیبدک که بو اودده کان صوواریمش که اوددن اثر
قالمامش الترجمه صونک صنایدک اوده واردی
رطوبتی • غمدن یاسوبه واردی اودک حرارتی
• والجن تهتف والانوار ساطعة والحق
يظهر من معنى ومن كلم جن جمع جني در وقوله

تهتف

تهتف یعنی آواز ویرر وساطعه ای ظاهره وکلم
جمع کلمه در وبو بیتده لفظ معنادن مراد باطندر و
کلمدن مراد ظاهردر یعنی حضرت سرور کائناتک
ولادتی اولدقده وقتی که انوار الهی ظاهر اولدی
جنیلر آواز ویروب غلو ایلدیلرکه اول کون حق ظاهر
وباطن ترجمه جن سسلنزلر یدی وبالعزیدی نورلر •
حق حضرت مبین ایتدی معنا وکلمتی • عموا و
صموا فاعلان البشائر لم تسمع وبارقة الانذار
لم تشم قوله عموا ایمک تخفیفیله فعل ماضی جمع مذکردر
عمی یعنی دنکه کوزسزلک در وصموا ایمک تشدید
بله اعلان واظهار در وصائر لغتدر وبشائر جمع بشا
رتدرکه بشارت شول خبره درلرکه سن اول خبری ایشتد
کده فرح نالک اولوب بشره وجهکه اول خبرسببدن

تعبير قلنه وبارقه برقدن مشتقدر كه برق يلدرمده معدد
وانذار تخويفدر كه قورقتمق معناسنه و لم تشم شام يشم
دن مشتقدر كه معناسي نظر ايلمكدر و بينك معناسي
سؤال مقدره جوابدر كه سائل حضرت رسالت عليه
السلامك ولادتي كوننده بو مقدار آلايم و بشارتي
دن و انذاردن ظاهر اولدي كفره نيچون بلمديلر
كه اقرار و انصاف ايده لردي ديو سؤال ايلديكده
مصنف عليه الرحمة والغفران سؤال مقدردن ه
جواب ويروب ايدر كه انلر اعمى ايديلر كه بارقه
انذاري كوره مديلر و اصم ايديلر كه اعلام بشا
رتي ايشتمديلر ديو جواب ويردي و بو بنده
لف و نشر غير مرتبدر ترجمه كورمديلر و ايشتمديلر م
كوردكر اولوب • انذار بارقي كلام بشارتي

من بعد ما اخبر الاقوام كاهنهم بان دينهم
المعوج لم يقم اقوام قومك جمعيدر والقوم جماعة
من الرجال دون النساء كما هو منجمد معوج
شول شيئه ديرلركه انده عوج اوله عوج عين لك
كسريله انحراف معانيده استعمال اولنور عينك فتحيله
انحراف صورده استعمال اولنور يعني قوم كفره يه دين
معوجلريني قائم اولماسني كندي كاهنلري خبر
ويردكدنصكره نه بو قدر بارقه انذاري كورمديلر
واعلام بشارتي ايشتمديلر ديمكدر نته كم شعراي
عجم دخي بويله ترجمه ايلمشلر بيت بيش ازان اخبار
ايشان كرده بودند كاهنان • انكه دين شان كج
شده ست و نيست خواهد كشت هم و بعد ما عاينوا
في الافق من شهب منقضة وفق ما في الارض من صنم

قوله وبعد ما غابنوا ده اولان واو حالیه در و غابنوا ام
یعنی عیانًا کوردیلر و افق کوك کنارلریدر و شهب
شهابك جمعیدر که شهاب یلدزدن عبارتدر منقضة
بتشدید الضاد یعنی ساقط یعنی دوشیجی و وفق منصوب
نزع خافض ایله یعنی موافقنجه یعنی یهودیلر افقده کی
نجومك یره دوشدکنی بر یوزنده اولان صنملرك
و بیت خانه لرك یقلدوغنه موافق معاینه کوردکلری
ندن و کاهنلرك بان دینهم المعوج لم یقم دیدکلرندن
صکره دیمکدر روایت اولنور که حضرت رسالت علیه السلامك
ولادتی کیجه سنده بر یهودی کوردی که آسماندن
نجوم یره دوشر مکر توراتده کورمش ایدی که اول کیجه
که حضرت محمد مصطفی علیه السلام وجوده کله نجوم
رجوم شیاطین کبی یره دوشه اتفاق کندکنده بو

بکزر

بکزر بو آخر زمان پیغمبری وجوده کلمشدر
دیدی چون صباح اولدی که هیچ بو کیجه
کیمسنه نك اوغلانی طوغدیمی دیدی ایتدیلر
نعم عبدالله بن عبدالمطلبك بر اوغلی طوغدی
دیدیلر یهودی ایتدی اول اوغلانی بکا کوسترك
کوستردیلر چون حضرت رسولك مبارك یغرینده
اولان مهر نبوتی کوردی دخی سرعتله نکر دوب
فریاد ایلیوب کتدی چونکه مجانین قریش کوردی
لر یهودی مزبورك نعره سی تعجب ایدوب کلدیلر
ایتدی بکا کلرسز بکن بو اوغلان پیغمبردر که بو
نك واسطه سیله بنی اسرائیل پیغمبری منقطع
اولدی دیدی و قریش یهودیلری بو خبری
ایشتدیلر متحیر اولدیلر ترجمه هم کوردیلر معاینه کو

کده شهابلر • اول دکلوکم دوزوب دورد ایدب
بولربنی حتی غدا عن طریق الوحی منهزم
من الشیاطین یقفوا اثر منهزم کلمهٔ حتی عاطفه
در بو محلده آسماندن نجومک غایت سقوطندن .
عبارتدر و طریق وحیدن مراد سمایه ادضکما
بیننده در و قوله یقفو یعنی بر برینک ارد نجه اولوب
متوالیا قجرلردی دیمکدر و اثر بالکسر و اثر بالفتح
عقب معناسنه در که ترکیده ایز درلر یعنی اول کیجه
که حضرت رسول علیه السلام وجوده کلدی تا صباح
دک کوکدن نجوم یره آزلردی و کوکلر ایله یر اورتا
سنده شیاطین علیهم اللعنه منهزم اولوب بر بری
ارد نجه متتابع اولوب متوالیا قجرلر ترجمه تا وحی یو
یولی اولدی دیو لشکری • کوکدن خبر آلماوی بولدی هزیمتی

کانهم

کانهم هربا ابطال ابرهة او عسکر بالحصی
من راحتیه رم هرب لغتده قجمقدر و ابطال
جمع بطلدر بهادره درلر و ابرهه بفتح الهمزه والراء
حبش بکلرندن بر پادشاهک آدیدرکه مکه
شرفها الله تعالی یی خراب قصدینه عسکر ایله کلمش
ایدی سوره الم ترکیفده واقع اولان اصحاب
فیلدن مراد بو عسکردر و حصی اوفق داشلره در
لر و راحتین راحه تثنیه سیدرکه راحه آل آیاسنه
درلر و راحتیه ده اولان ضمیر بادر حضرت رسا
لتک ایکی مبارک الینک آیاسندن دیمکدر رم
رمی دن بنا مجهولدر آتمق معناسنه در
بیتک معناسی یعنی دیدک که شیاطین علیهم
اللعنه قجمقده ابرهنک بهادرلری انهزام و

قننده قچدقلری کبی وباخود حضرت رسالتك ایکی
مبارك الی ایچنده که بر عسکرك طپراغی کوزلرینه
کیروب کورا ولوب منهزم اولوب قچمشلردی کاکه
همان شیاطین دخی اول اوزرینه قچرلردی الترجمة
اصحاب فیلدخی صاناك بونلری یا اول لشکرکه
ایندی قوم اکا محو وراحتی • نبذا بربعد
تسبیح ببطنها نبذ المسبح من احشاء ملتقم
نبذا تمقدر وبطنها ده اولان ضمیر بارز راجعدر
راحتیه وتسبیحدن مراد حضرت یونس علیه السلام
در واحشا جمع حشادر حشا بغرسق در وملتقم
لقمه یودیجیدر که یونس پیغمبری بر لقمه الموب
یودن بالق مراد اولنمشدر ونبذ المسبح دکلی نبذ
منصوبدر نزع خافضیله اوزره یعنی کنبذ المسبح

تقدیرینه

تقدیرینه یعنی حضرت رسول علیه السلامك اول
حصالری کفار طرفنه اتمقلغی اول حصا حضرت
رسولك مبارك اللرینك بطنلرنده تسبیح لرندن
صکره که کان الله تعالی یونس پیغمبری بالغك
قرنندن تسبیحندن صکره طشره اتدغی کبی ایدی
الترجمة تسبیحدن صکره انی حوت ملتقم کبی
اتدی یونسی بوش قالدی حشوتی جاءت
لدعوته الاشجار ساجدة • تمشی الیه علی
ساق بلا قدم یعنی اغاجلر اول سلطانك
دعوتنه سجود [illegible] ایله کلدیلر ساقلری اوزره
یوردلردی باوجود که قدملری دخی یوغیدی
حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه
روایت ایلدیکه کوزه بر کون حضرت رسول علیه

السلامك اوكنه گلدیلر ایتدیلر اگر بو اغجلری
دعوت ایدوب سكا گلورلرسه سنوك رسالتكه
ونبوتكه شهادت ایدرلرسه بز دخی سكا ایمان گتو
رلم والا ایمان گتورمزز دیدیلر پس حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم ایتدی اغجلر الله تعالی
نك اذن شریفیله یریكزدن قوپوب گلك بنم رسالتمه
شهادة ایلك دیدی همان دم اغجلر یرلریندن
قوپوب وحضرت رسولك اوكنه گلوب بلند اواز ایله
حضرت نبینك نبوتنه ورسالتنه شهادة ایدوب سجده
ایلدیلر سن آخر زمان پیغمبرسن یا رسول الله دیدیلر
چون كفره بو معجزه كوردیلر ایمان گتورمیوب هذا
ساحر كذاب دیدیلر حاشا ثم حاشا ومن لم یجعل الله
له نورا فما له من نور ومن یضلل الله فما له من هاد

٣٣

٢٦

الترجمه یتمش اغجلری یورودردی بلا قدم • كل
بكا دیدوكنده اجابتلو دعوتی كانما كتبت •
سطرا لما كتبت فروعها من بدیع الخط من اللقم بالقلم
لقم یولك وسطیدر یعنی دیبیدك كه اغجلر بو
دقلری خطا لطیف ایله یولك وسطنده بر سطر
یزدیلر الترجمه صنایدك بو دقلری یولده یازار
ایدی • بر سطر خطك عجیبدی كتابتی ❀
مثل الغمامة انی سار سایرة تقیه حر وطیس
للهجیر حمی غمامه بر پاره بولت درلر وانی این
معناسنه در یعنی نیجه دیمكدر وطیس اسم تنوردر
وهجیر اسی كونك نصف وسطنده درلر حمی غایتده
قزمقدر وقوله مثل منصوبدر وصفیه مصدریه
ایله كه اول مصدریه محذوفدر یعنی مجیئا هذه

الاشجار حال کونها مثل الغمامة یعنی اول اغجلر
کلیجی اولدقلری حالده غمامه مثللو که اول غمامه
حضرت رسولک اوزرینه سایبان اولوب حضرت
رسول نیجه یوردیسه بله یوروب نوز کبی ایشی
کونکا ویلدوقی استیسندن حضرت حبیب
الله حفظ ایلردی ترجمه هرقنده یوروسه
بلسنجه اولوردی • اسیدن ایلر یدی حمایتی
اقسمت بالقمر المنشق ان له من قلبه نسبة
مبرورة القسم قوله مبرورة القسم منصوبدر که
اقسمت دن مفعول مطلقدر و مبرورة و بر اند
درست اولقدر وقوله اقسمت الی اخره یعنی دوغرو
انداجدم ایه که حضرت رسولک مبارك برمغینک
اشارتی ایله منشق اولوب ایکی پاره اولمشدر

بدرستی

بدرستی وراستی اول قمر کبی حضرت رسولك مبا
رك یوزکی دخی منشق اولمشدر حضرت جبرائیل
علیه السلام ایلدن ابن عباس رضی الله عنه روایت
ایدرکه مکه مکرمه نك مشرکلری حضرت رسولك یاننه
کلوب ایدیلرکه اگرسن نبوتك دعواسنده صادق
ایسك بو اون دوردنجی کیجه‌نك آیینی ایکی پاره ایله
تمامت دیدیلر حضرت رسول مشرکلره بیوردیلرکه
اگر بو وجهله معجزه ظاهر و باطن اولاجق اولورسه
ایمان کتوروب بنم نبوتمه اقرار ایدرمیسز ایدیلر
ایدرز نعم دیدیلر پس حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرت واجب الوجود جل وعلادن بومعنا
یی رجا ایدوب مبارك برمغیله ایشارت ایلدکده
باذن الله تعالی قمر ایکی پاره اولدوغی کبی حضرت

رسول مشركينه يا فلان يا فلان ديو بوجه آوازيله اخفروا
انظروا ديدكلرنده كفره فجر محمدك سحري حاشا
من ذلك كوكلك يوزينه دخي ييتشدي ديوب بري
ايمان كتورمديلر الترجمه شول ايكي يار اولان ابهم
اندا بجرم كوكلنده اندي اولجي اواريدي نسبتي
وما حوى الغار من خير ومن كرم ۰ وكل طرف
من الكفار عنه عمي قوله حوى لغتده جمع ايلمكدر
طرفدن مراد كوزدر وعم عمي دن مشتقدر كه
عمي كوزسز ايكدر وغار مغاره در ولفظ ما موصولدر
معطوف قدر تقره وموصولده مراد حضرت رسول ه
ابو بكردر يعني اندا بجرم شول نسنه كه انلري غاره جمع
ايلدي ايله نسنه كه خير وجوددن وكرمدن اولدوغي
حالده كه اول حضرت رسول ايله حضرت ابو بكردر حال بوكه

كفاردن

كفاردن هركز اول نسنه كورمدي الترجمه
قيلادي خيري وجود وكرم عاري. شول بله
كم كافرلرك كوزنده واريدي عمايتي
فالصدق في الغار والصديق لم يرما
وهم يقولون ما بالغار من ارم صد
قدن مراد حضرت رسالتدر وصديق حضرت
ابو بكردر وقوله لم يرما رام يريم دن مشتقدر
كه ديم يرندن فالمقدر يعني حضرت رسول وحضرت
ابو بكر غار ايچنده ير ايرندن فالمقدر ايلرحال بوكه
انلر غار ايچنده هيچ كمسنه يوقدردر ديو يعني
كفره بو غار ايچنده بو غارا هيچ كمسنه يوقدر ديوب
دونديلر كتديلر ترجمه اول غار ايچنده صدقله صديق
ايدي بولر • دلردي كمسنه قلمدي بونده اقامتي

ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على خير البرية
لم تنسج فلم تحم حمام حمامه نك جمعيدر حمام كوكر
جن در ولم تنسج يعنی عنكبوت نسج ايلمدی يعنی
دوقنمدی حضرت رسول ولم تحم من حام الطاير
حول الشیء ای دار بابه يعنی مكه كافرلری م
حضرت رسول عليه السلام قتل ايلمك استدكلرنده
حضرت رسول الله عليه السلام وحضرت ابوبكر رضی
الله عنه مكه مكرمه دن چقوب مدينه منوره يه م
هجرت مقصود ايليوب واروب مكه التنده بر مغاره
يه كيروب فی الحال عنكبوت مغاره نك اغزينه اغ م
كروب وايكی حمامه قپوسنك التنده يمرطه ليوب
كافرلر دخی اردلرنجه واروب بو وجهله كوردكلر
نده اول ايكی حمامه يمرده نك اوزرينه دوران ايلرلر

دی كافرلر بونده كمسنه كلمامش ديو بينه دونوب
كتديلر وذلك قوله تعالى اذ اخرجه الذين كفروا
ثانی اثنين اذ هما فی الغار اذ يقول لصاحبه لا
تحزن ان الله معنا وبو بيتده دخی لف نشر
غير مرتب وار در الترجمه انلر صنورلر يدی
حماميله عنكبوت • صقلو مغاره يه كلمدی خير
البريتی • وقاية الله اغنت عن مضاعفة
من الدروع وعن عال من الاطم وقايه م
لغتده حفظ ايلمكدر ومضاعفه نسنه قات قات
اولمقدر ودروع درعك جمعيدركه درع زره
كوملكه درلر واطم جمع اطمه حصاردن عبارتدر
يعنی الله تعالى نك حفظی قات قات زره كوملك
لر حفظ ايلدكنده وبوجه وعالی قلعه لر حفظ م

ابلدوکندن اغنادر یعنی بکن کدر الترجمه
قف فردلره دخی شول بوجه طغدره • محتاج
قلمز آدمی حقك وفاتی : ما ساءنی الدهر
ضیماً واستجرت به الا ونلت جواراً منه
لم یضم ما ساءنی بکا تکلیف ایلدی دهر
وضیم لغتده ظلمدر فاستجرت به قولنده فا فاء
عاطفه در ما نافیه نافیه نك اوزرینه یعنی اندن
مجاورة طلب ایلدم وضیم ایدر حضرت رسوله رام
جعدر ونلت بولدم دیمکدر وجوار مجاورة در
ولم یضم یعنی ظلم اولنمدی ومنه دکی ضمیر دخی
کما کان حضرت رسوله عاید در یعنی دهر
ظالم بکا ظلم تکلیف ایلدی وحضرت رسوله
مجاورة دخی طلب ایلدم الا اول سلطان

دن بر جواره یتشدم که اول جواره قطعا ظلم
واقع اولمدی یعنی اندن بکا لطف وامان
منسوب انك سایه سندن اول دهر ظالمك
ظلمندن ایدم ترجمه هیچ کمسنه کمسنه دن کوروبن
کوچ صغنمدی • الا مکرم بولدی جوارنده
راحتی ولا التمست غنی الدارین من یده
الا استلمت الندی من خیر مستلم التماس طلب
دن عبارتدر ودارین مراد دنیا واخرتدر
واستلمت یعنی اوپدم وندی عطادن عبارتدر
یعنی ایکی جهانده بن غنالی اول سلطاندن طلب
ایلمدم الا عطایه یتشدم حال بوکه مبارك الن
اوپدم الترجمه داخی کمسنه اندن امواتمدن مکر •
دکدی الندن اکه عطایی نهایتی لا تنکر الوحی

من رؤياه ان له قلبا اذا نامت العينان
لم ينم رؤيادن مراد اويقودر يعني اول سلطانك
رؤياسندن يعني انك دوشندن وحيه انكار
ايلمه يدرستي وراستی اول سلطانك بر گوكلو
واركه قچن ايكي مبارك گوزلري اويوسه مبارك
گوكلي اويومزدي پس وحيه نيجه انكار ايدرسن
نته كه حضرت بيوردي ان عيني تنامان ولا
ينام قلبي الترجمه انك دوشنده وحينه انكار
قلمغل • كم گوكلي اويومزدي گوزي نومتي
فذاك حين بلوغ من نبوته • فليس
ينكر فيه حال محتلم فذاك اشارتدر وحيه كه اول
وحي ظاهر اولمسي حضرت رسالتك نبوتنده
واقع اولمشيدي ومحتلم اسم فاعلدر دوشنده حلم

دوش

دوش گورمكدر يعني اول وحيكه واقع اولمشدر
حضرت رسولك نبوتي وقتنده اولمشدر پس
دوش گورمجي عزيزلرك حالي وحيه انكار اتمز
الترجمه اول اول دمیدی كه ايردي نبوة بلوغنه
• پس امر منكر اولميه حلم اهل عادتي تبارك
الله ما وحي بمكتسب • ولا نبي على غيب
بمتهم تبارك الله يعني الله تعالى مخلوقاتك
صفاتندن منزهدر تبارك الله دن مراد
بو محلده تعجبدر يعني عجب امري عظيمدر
وعجب غريب امردر بوكه وحي اكتساب ايله حاصل
اولمز بلكه الله تبارك وتعالى دن عطيه
عظيمدر و نبي غيبدن خبر ويرمكدر متهم دگلدر
الله تعالى اول عطيه عظمايي اكا ويرمشدر

الترجمه حق وحی کتابله اولمقده بوق جوازهم
انبیایه عیب جون اتمکده تهمتی **الفصل**
الخامس فی برکة الدعاء **کم ابرأت وصبا**
باللمس راحته • واطلقت اربا من ربقه
اللمم • قوله ابرأت ابرادن مشتقدر یعنی
ابرا ایلدی و وصبا الم ومرضدر و راحه اوج
ایجیدر وقوله اطلقت کشاده ایلدی دیمکدر
یعنی اچق ایلدی وارب بکسر الهمزة مقید معناسنه
سنه در یعنی باغلو دیمکدر وربقه بر حلقه در که
حیواناتک بوینلری و زرینه دقرلر ولمم بفتح
اللام عقلوک خلل بولمقلقیدر فحوای بیت
اولدرکه نیجه جوق دورلو یره اول سلطانک
مبارک الی یاپشمسی خستهلقدن برحت ایدو.

جوق

جوق بیهوشلق و عقلسزلق خلقه سیله مقید
اولان کمسنه لری مبارک اللری کشاده ایلدی
ترجمه الک الی دوقنمقله کتدی نیجه دردت •
هم شششدی نیجه لردن اراغ ایلدی ربقه
واحیت السنة الشهباء دعوته حتی
حکت غرة فی الاعصر الدهم قوله احیت یعنی
احیا ایدوب دری ایلدی وسنه معروفدر
وشهباء تانیث اشهبدر که اشهب اغ دیلرکه
بیاض معناسنه در وسنه شهبادن مراد قحط
وقرلق بیلدرکه اول ییل ایچنده نبات بتمیوب
بر یوزی بیاضلغی اوزره بناتدن خالی قلدوغی
سببدن سنه شهبا دیدلر وحکت حکایتدن
در مشابهت معناسنه وغرة ابولک الینده در

درهم مقداری ودخی زیاده اقلنه درلر که ای
غرّه سنه دخی غرّه دیمك بو اجلدن درو اعصر
جمع عصردر که دهر معناسنه در و دهور جمع ادهردر
کاد هم لعنده سیاهلق در و مصراع اولك معناسی
اولدر که و بنجه بنجه قزلق بیلری حضرت رسولك
دعوتی و ضیافتی احیا و زنده ایلدیکه افرادم
انساندن اول دیارده کیسنه قالمادیکه غنی
اولدی انك نعم ظاهره سی و باطنه سی له و
مصراع ثانینك فحواسی اولدر که حضرت رسولك
دعوتی و ضیافتی سنه شهبابی ایله ضیافت
واحیا ایلدیکه حتی مثابه اولدی بر غرّه یه که
اعصر دهم ابجنده اولا یعنی قرا کولق زمانلر
ده اولا قرا کولقدن مراد اوجزلقدن که اول یللرده

ابجنده سبزوات ۱

سبزوات و نباتات چوق اولوب یر یوزی نباتله
و رتلدوکی اجلدن اول یله عصر ادهم دیرلرنه که بو
نك خلافنه سنه شهبا دیدیلر **ترجمه** انك دعاسی
اق یلی احیا قلوردیکم اولوردی قاره یللر ابجنده
اوعزتی **بعارض جاد او خلت البطاح بها**
سیب من الیم او سیل من العرم عارض دن
مراد بولد در و جاد وجوددندر که جود سخاوتدر
و خلت یعنی سن ایله دیدیك و بطاح جمع بطحا
در که سیل کلجك یره درلر که انده اوفق طاشلر وقو
ملر چوق اوله و سیب سوتی مساك ایلین سده و تمام
انعامه درلر و یم بحر معناسنه در و سیل معروفدر
و عرم لشکرلك کثرتنه و چوقلغنه درلر بیتك فحواسی
اولدر که سن ظن و تخیل ایدیدکه اول سلطان

اول قحط بلده دعوة ايلدكده مبارك الی يغمور يغدر
جی بولت كبی ايدی ياخود دعوة عامة ايله بطاحی
شويله تخيل ايديدكه اول بطاح بحردن جريان
ايدر ياخود مسدود اولمش ارماغك سيليدر يا
خود كثرة لشكردن بر سيلدر ترجمه بر يغمور ايله كم صنا
بيدك بطاحی سيل عرم دوربه دكزلر عطيتی

الفصل السادس فی ذكر معجزات النبی عم دعنی
ووصفی آيات له ظهرت . ظهور نار القری
ليلا علی علم

قوله دعنی بنی ترك ايله يعنی قو وآيات
جمع آيتدر كه آية علامت معناسنه در وقرا ضيافتدن
عبارتدر وعلم طاغدر بو بيتك فحواسی اولدركه
سن بنی قو وبنم وصفمی قو يعنی بنم اول سلطانی
وصف ايلمكلكمده علامتلر واردركه طاغلر اوزرنده گيجه ده

ضيافت وقونقلق ايچون ياقدقلری آتشك ظاهر
اولدوغی كبی ظهوری واردر الترجمة قونق اودی
ظهوری كبی كم ينار گيجه طاغلر باشنده ظاهر
اولوبدر علامتی فالدر يزداد حسنا وهو
منتظم وليس ينقص قدرا غير منتظم يعنی
انجو دزلمش اولدوغی حالده حسنی بوندن زياده در
حال بوكه دزلممش اولدوغی حالده دخی قدر وقيمتی
بوندن ناقص اولمز بو معنادن مقصود اولدركه اول
آيته ذكر اولندی انجو مثللودركه حالت انتظامنده حسنی
بوندن زياده در منتظم دخی اولمسه آنك قدرينه
نقص لازم گلمز يعنی اول سلطانك وصفنه حاجتی
بوقدر وصف اولنمسه دخی قدرلری عاليدر ترجمه
انجو دزيده حسننی دگيجه گوسترر . هم اول دزلمش

اولمسه بو قدر نقصى ثم تطاول آمال المديح
الى • ما فيه من كرم الاخلاق والشيم
تطاول طول دندر يعنى اوزون اولور دو آمال جمع امل در
كه امل اميد معناسنه در و اخلاق جمع خلق در خلق معروفدر
وشيم جمع شيمه در شيمه عادة معناسنه در ما استفهاميه
يعنى اول سلطانك مديحنك اميدلرى نيدر آنى اولديكه
شول نسنه دن بكا كه اول نسنه ذات شريف رسول
الله در كه اول ذات شريف اخلاق حميده و عادة م
پسنديده صاحبيدر بو بيتده اخلاق ايله قرآن عظيم
الشانه اشارة وارد ركه حضرت عايشه رضى الله عنها
دن سؤال اولنوب يا عايشة صديقه حضرت نبينك
خلقندن بزه علم تنبيه ايله ديندكده حضرت عايشه
جوابنده ايتدى فان خلق نبى الله القرآن ديدى

٤٥

يعنى بدرستى و راستى نبينك خلقى قرآندر ديدى
بو معنا شارحك رأيدر اما فقيره بدر تطاول اشراف
معناسنه در و اشراف اطلاع و ارتفاع معناسنه در
نته كه تاج المصادر ده بويله در و ما ما نافيه در يعنى
مطلع اولمدى آمال مديح شول نسنه يه كه اول نسنه
ذات شريفيدر ترجمه مدح آرزوسنه يتشنه اوزلمقدر
اكا كم لطفيله كرمدر در اخلاق وشيمه تى آيات
حق من الرحمن محدثة قديمة صفة الموصوف
بالقدم قوله آيات جمع آيه در حالة نصب در كه حالدر
قرآندن محدثة مرفوعدر كه مبتداء محذوفك خبريدر
وقديمة دخى مرفوعدر وصفة منصوبدر تقديره
ما فيه من كرم الاخلاق والشيم هو حال كونه من
الرحمن آيات حق التى هى محدثة التى هى قديمة حال

كونها صفة للموصوف بالقديم هو خلق النبي ع م وهو
القرآن يعني اول آيات انجو منللو دركه خلق نبيدركه
قرآندر اول قرآن حضرت رحمندن آيات حق اولدر
حالده نزول حسبي ايله آيات بونلردن محدثه در
يعني حادثدر و ذات حسبي ايله موصوف بالقدمك
صفتي اولدوغي حالده قديمدر يعني بو عبارة قرآنيه كه
بز اوقورز حادثدر كه اول عبارة قرآن قديمك اوزرينه
دليلدر كه اول قرآن ذات الله ايله قائمدر لا هو
ولا غيره در وجمله علماء حنفيه وشافعيه رحمهم الله تعالى
كه علماء حنفيه دن حضرت شيخ ابو منصور ماتريدي
وعلماء شافعيه دن حضرت امام غزالي رحمة الله عليهما
كبي قائلردركه كتابه قرآنده مصاحفده در حادثدر
و شول عبارة تك اوزرينه دالدر كه اول عبارةم

دخي دالدر

دخي دالدر شول معاني اوزرينه كه اغزده در و اول
معاني دخي حادثدر كه قرآن قديم اوزرينه دالدر كه
اول قرآن قديم ذات الله ده قائمدر و اول قرآن عين
الله دكلدر و غير الله دكلدر انلر كه كتب كلاميه ده
مسطوردر و اعتقاد دخي بو وجهله اولمق گركدر كه
بوندن غيري اعتقاد باطلدر ترجمه موصوف
بالقدم صفتي هم قديم اولور پس نته اوله كه قرآن
حداثتي لم تقترن بزمان وهي تخبرنا عن
المعاد وعن عاد وعن ارم معاد آخرتدر و عاد
هود قومنك اسميدر و ارم بعضيلر قتنده دمشق
و بعضيلر قتنده عادك اتاسي اسميدر و بعضيلر قتنده
بر شهرك اسميدر ديديلر و بعضيلر عادك اناسنك
اديدر ديديلر نته كه تفسيرده سوره فجرده الم تر

كيف فعل ربك بعاد ارم ذات العماد آیتنی دیدوکی ه
قولنده ذکر اولنمشدر قوله لم تقترن یعنی اول آیه حق
که حضرت رسولک اخلاق حمیده سیدرکه قرآنده مقترن
اولدی یعنی یقین اولمادی بر زمانه یعنی اول آیاتک
وقوعی زمانی خبر ویردکی زمانه یقین اولدی حال
بوکه اول آیات روز قیامتدن و عاددن و ارمدن خبر
ویرر ترجمه عاد معاددن دخی ذات العماددن •
بره خبر ویرر ایجر خلقه شربتی دامت لدینا
ففاقت کل معجزة • من النبیین اذ جاءت
ولم تدم یعنی اول آیات که معجزه محمد مصطفی ع م درم
دوام بولدی بزم قتمزده و متفوق اولدی یعنی عالی
اولدی سائر انبیا علی نبینا و علیهم السلام مک معجزه
لرینه زیرا انلرک معجزه لری ظاهر اولدی اما

باقی دائم

باقی و دائم اولمادی یعنی آیات قرآنیه که معجزات مح
حبیب اکرمدر بزم قتمزده دوام اولدی سائر رسله
نازل اولان کتب سماویه کبی منسوخ اولمدی پس اول
سببدن سائر انبیادن اول کتب سماویه فرقان
واسطه سیله منسوخ اولدی پس اول سببدن سائر
انبیادن صادر اولان کل معجزاتک اوزرینه اول
آیات فایق و عالی اولدی زیرا انلرک معجزاتی باقی
اولمادی و بو آیات قرآنیه که حضرت محمد مصطفانک
معجزاتیدر تا قیامته دکین باقی در ترجمه اوزکه
رسل نشانلرینی یکدی بو نشان بو دایم اولدی
ایروغی ترک ایتدی صحتی محکمات فما یبقین
من شبه لذی شقاق ولا یبقین من حکم
قوله محکمات یعنی حاکم قلنمشلردر وما یبقین یعنی

باقی قلنلرلر و شبه جمع شبهه در و شقاق مخالفت و
عداوت ومایتقلین یعنی ظلم ایلنلر و حكم جمع حكمت
در كه علوم شرعیه دن عبارتدر بیتك نحو اسی اولدیغی
اول آیات كه ذكر اولندی حاكم قلنمشلردر كه بین الحق
والباطل شبهاتی دفع ورفع ایلییدی یعنی كه صاحب
مخالفتك وصاحب عداوتك شبهاتندن نسنه باقی
قومزلر و اول آیات حكمتلردن اولدقلری حالده كمسنه
ظلم تعدی ایتمزلر و محكمات دیدوكی لفظ حانك
سكونیله اولوب الله تعالی جل شانه نك هو الذی
انزل علیك الكتاب منه آیات محكمات دیدوكی قولنه
مناسب محكمات اولمق موافق ایدی حتی مترجم دخی
بوكا ذاهب اولمش ایدی لكن وزن مصراعه خلل
گلور اول سببدن كاف مشدده ایله فتحه سیله

شرح

شرح اولندی ⁂ محكم دیدیلر اكلدیجیلر مسائلی
اهل شقاقه قومدیلر هیچ شبهه‌یی ماحوربت
قط الاعادی من حرب اعدی لاعادی الیها
ملقی السلم قوله ماحوربت یعنی معارضه ایلنمش
اولدی وقط اسم ظرفدركه ماضی منفینك استغراقی
ایچوندر وعاد یعنی دوندی وحرب بضمتین جمع
حربدركه محاربه یه دیرلر و محاربه ایدیجیلره دخی
دیرلر كه بو محلده محاربه ایدیجیلر معناسنه در وملقی
السلم یعنی صلح ایلری كتوردیجی قوله ماحوربت بونك
قائم مقام فاعلی آیات در وعادنك فاعلی اعدی الاعادی
در یعنی قطعا اول آیات معارضه اولنمدی لا محاربه
ایدیجی اولدیغی حالده عود ایلدوكی دوندی ترجمه
هرگز بلادكیله شواشلمدی مكر ⁂ كوستردی عجزی دوشمن

وفودی عداوتی ردت بلاغتها دعوی معارضها
ردّ الغیور یدی الجانی عن الحرم • بلاغت
لغتده وصوله دیرلر اصطلاحده شول ملکه‌یه دیرلرکه
اول ملکه صاحبی اول ملکه سببیله مقصودینی لفظ
فصیح ایله ومطابقت معنا رعایتله تعبیره قادر اوله و
حرم دن مراد محارمدر وحرم جمع حرمتدر که حرام معنا
در یعنی اول آیاتک بلاغتی کندی معارضنک دعوسنی
رد ایلدی شول اهل غیرت اولنلری کندی محارمنه
جنایت اتمک مراد ایدنلرک الکرینی رد ایلدکلری کبی
ترجمه رد ایلدوکی کبی حرمدن غیورلر • رد ایلدی
معارضی وجه بلاغتی لها معان کموج البحر
فی مدد وفوق جوهره فی الحسن والقیم
قوله معان جمع معنادر ومدد کثرة وارتفاعدر وقیم جمع

قیمتدر

قیمتدر یعنی اول کلمات آیاتدر انک معنالری واردر که
کثرتده بحرک موج کبیدر حال بوکه اول بحرک
جوهری نک اول معانی فوقنده در حسنده وقیمتده
یعنی اول آیات معانی اعتباریله جواهر اوزرینه زیا
ده در ترجمه موج بحار کبی انک وار معانیسی •
هم جوهرنده واردر انک حسن وقیمتی فما تعد
ولا تحصی عجائبها ولا تسام علی الاکثار
بالسأم قوله فما تعد ولا تحصی بو ایکی لفظک معناسی
بردر یعنی صایلمز وقوله ولا تسام یعنی قونلمز اکثار
بتره ویرمکدر وسام ملالتدر یعنی اول آیاتک م
عجایبنی صایمق ممکن دکلدر لا تعد ولا تحصی در
حال بوکه انک کثرتیله استعمالیله ملالت دخی حاصل
اولوب قونلمق اولمزسه که حضرت رسول علیه السلام
بیوردی کندی لفظدر زیاده تکرارلرندن ترجمه

وانها لا تترك على كثرة تكرارها وتزدادها ترجم
انك عجایبن دریسك كرحد وحصری یوق انی
چوق اوقیان كیشی بولنمدی قرّت بها عینی
فاديها فقلت له لقد ظفرت بحبل الله فا
عتصم قرّت عین عینی منوّر اولدی وظفرت سن
ظفر بولدك وحبل لغتده ایب معناسینه‌در حبل الله
دن مراد بو محلده قرآندر یعنی اول آیات كریمه وا
سطه سیله انی قراءت ایدنلرك كوزی منوّر اولدی
یعنی اول آیات كریمه اوقویجیه بن تحقیق قرآنله ظفر
بولدك ونكبات آخرتدن نجاته یتشدك دیدم ترجم
انی اوقویانك كوزی روشن اوله دیدی • حبل
متینی بولدك اگركی یاپشدقتی ان تتلها خیفة
من نار لظى اطفأت حرّ لظى من وردها
الشبم خیفة قورقولغی اسماء جحیمدن براشمدر اطفا

واتشن معناسنه در

سوینده مكدر

سوینده مكدر ورد بالكسر نوبه ودرس در شبم بفتح
التشین صفة مشبهه‌در بارد معناسنه شبم دنه‌در
بالفتح زیاده صووق صویه‌درلر فحوای بیت اگر اول
آیات كریمه‌یی جهنم آتشی قورقوسی ایچون ورد
ایدنوب تلاوت ایدرسك اول آیه كریمه‌یی ورد ایله
جهنم آتشی سوینده‌رسن ایله ورده بارده‌در
یعنی جهنمك حرارتی كیدر جیدرسن كم شعرای
عجم بو بیتی بو یله ترجمه ایلمشلردر ترجمه كر بخوانی
آن زترس آتش دوزخ كنی • سرد بر خود كنی
آتش بدان من ضامنم كأنها الحوض تبیض
الوجوه به • من العصاة وقد جاؤه كالحمم
عصاة جمع عاصی در قاضی ایله قضاة كبی وحمم كومر
معناسنه‌در یعنی كویاكه اول آیات حوضدر كه

اول حوضده عاصیلرك یوزلری اغ اولور حال بوكه
اول عاصیلر اول حوضه عقیق كومر كبی قره كلدیلر
چونكه اول حوضك كنارنه كلوب اندن یوزلرن یودیلر
یعنی اول ایة كریمه دن اوقودیلر یوزلری اغ اولوب
كناهلرندن خلاص بولدیلر الترجمه اول حوضدر كه
انده یونن یوزلر اغریر ۰ عاصیلرك كه قاره كومر كبی
صورتی وكالصراط وكالمیزان معدلة ::
فالقسط من غیرها فی الناس لم یقم صراط طغرو
یولدر وقسط ومعدلت عدل معناسنه در یعنی اول
ایات عدل بونلرده صراط ومیزان كیبدر كه صراط
طغرو یولدر ومیزان كسنه یه ظلم ایلمز نیسه
ادم اوغلنلری ایچون اول ایات كریمه دن غیری
عدل قایم اولمز بو معنی حدیث قدسیه یه اشارتدر كه

حدیث

حدیث قدسیده بیورلشدر ومن ابتغی الهدی
فی غیره اضل الله تعالی یعنی هر كم قرآندن غیری
یردن هدایت طلب ایلیه الله تعالی انی كمراه
ایلر ترجمه اولدر صراط هم دخی میزان معدلت ۰
خلق ایچره یوق انك كبی عدالتی لا تعجبن لحسود
راح ببكرها تماهلا وهو علیم الحاذق الفهم
لا تعجبن نهی حاضر وصفت تاكید در نون خفیفه ایله
وراح یعنی دوندی وتماهلا اظهار جهلدر وحا
ذق وفهم زیرك وغایتده ادراك ایدیجیدر یعنی
البته سن عجبلنمه اول حسودی كه اول ایات كریمه
یه انكار ایدیجی اولدر وغی عالده یولدن دوندی
اول انكاره تماهلا ایدی یعنی بلوب بلمزلنمك
ایدی حال بوكه اول حسود زیرك ونهایتده اهل

ادراك ايدى **ترجمه** سن طكلمه حسود يكه انكار
ايدرا كاجاهل لنوب دونر واركمن كى حذاقتى
قد تنكر العين ضوء الشمس من رمد وينكر
الفم طعم الماء من سقم يعنى آراولوركه نيجه
كوز كونش شعله سنه انكار ايلر لكن كوزى
زحمتلو وعلتلو اولدوغى اجلدندر ونيجه اغزدخى
صونك طعمنه انكار ايلر لكن مريض اولدوغى سببدن
اغزينك لذتى بوقدر اولجهتدن صونك لذتى
يوقدر صنور **ترجمه** اولوركه كوزه كونش نى كوستر
من اغرسى ● يا اغزه صودادنى ويرمز سقامتى
يا خير من يمم العافون ساحته سعيا ●
وفوق متون الاينق الرسم قوله يمم بتشديد
الميم الاول تفعيل بابندن معتل الفاء باليا در

ومعناسي

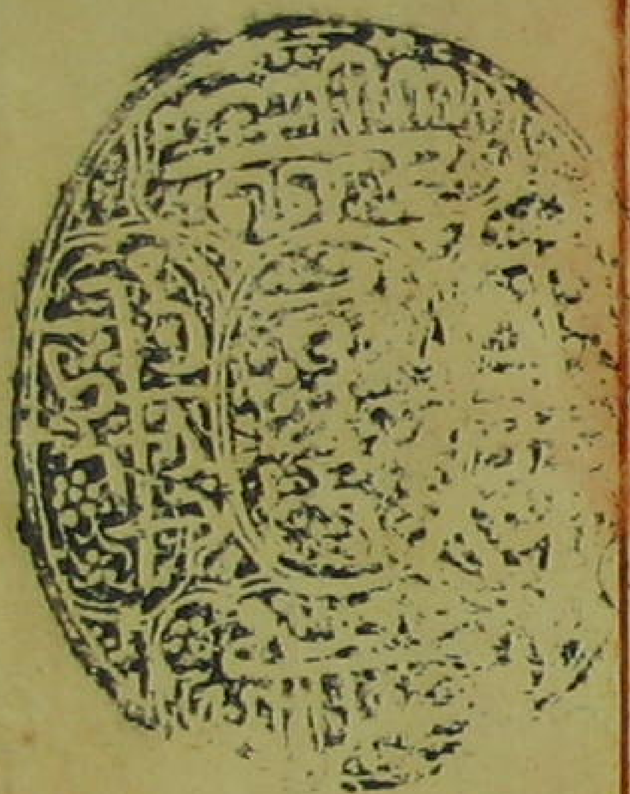
قصد ايلمكدر وعافون سائلون مطالبون معناسنه در
وساحة قابونك اوكونه دركلر ومتون جمع متن دركه
متن ارقه يه دركلر واينق جمع ناقه دركه نام دبيشى
دوه يه دركلر ورسم جمع رسوم دركه ايو يوريمكدن
عبارتدر وسعى تز تز بياق يوريمكدر وسعيا حاليه
اوزرينه منصوبدركه مرعافوندن حالدر وفوق
متون الاينق ده اولان واو عاطفه سعيا لفظنه
معطوفدر يعنى اي شول كمسنه نك خيرلوسيدركه
سائللر انك قابوسى اوكنده سعى ايدوب يياق
تز يوروريجى وايو يوروريجى ناقه لرك ارقالرى اوزرينه
بنجى اولدقلرى حالده شفاعت طلب ورجا ايدرلر
ترجمه اي خيرى انلرك كه قلور قصدى انلره ● يبالر
ودخى سوردن انتنده ناقى **ومن هو لا يات**

الکبری لمعتبر ومن هو النعمة العظمی لمغتنم واو
عاطفه در حرف من اوزرینه یاخود منادی اوزرینه
یعنی ای شول کمسنه که آیت کبرادر اعتبار ایدیجیلرک
قتنده وای شول کمسنه که نعمت عظمادر غنیمت بیلنلر
قتنده ترجمه ای اول که معتبرلرک اعلا نشانه سی
وای اول که مغتنملرک عظمی غنیمتی . الفصل
السابع فی ذکر الاسری منه سریت من حرم
لیلا الی حرم . کما سری البدر فی داج من
الظلم سریت یعنی سن کیجه کتدک یعنی گیجه کیتدیجی
اولدک وداج دجادن در اصلی داجی ایدی
واولکه حرمدن مراد مسجد حرامدر وحرم ثانی
ندن مراد مسجد اقصادر یعنی ای شول کمسنه
کرک اولوسی که انک قبوسنه مسائللر یعنی محتاجلر

وارمغه قصد ایدرلر وای شول کمسنه که آیت کبری
ونعمت عظمادر سن مسجد حرامدن مسجد اقصایه
سیر ایلدک بنه کم ایکن اون دورد دنده آی م
ظلمتده اولان قراکو کیجه ده سیر ایلدی بو بیت انک
تعالی سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد
الحرام الی المسجد الاقصی الذی بارکنا حوله دیدوکی
قول شریفنه اشارتدر الله اعلم ترجمه اقصایه
مکه دن کیجه سیر ایلدک قمر . قلدوغی کبی
قارکو سیر و سفرنی وبت ترقی الی ان نلت
منزلة . من قاب قوسین لم تدرک ولم
ترم قوله بت بات یبیت دندندر یعنی کیجه یاتر اولدک
وترقی علم یعلم بابندن یوجه چقدک دیمکدر
ونلت نال ینال دندر که سن بولدک دیمکدر قاب

قوسين الكي ياي اوجي مقداري ديمكدر لم تدرك
يعني لم تعلم ولم ترم ارام يرام دريعني طلب
اولنمدى لم تدرك ولم ترم بناء مجهولدركه قائم
مقام فاعللرى منزله در وبيتك نحواسى اولدركه
يعني معراج كيجه سنده سمواته چقوب انده مبيت
ايدوب منزله رفيعه بلوب الله تعالى جلت عظمته
قتنده تقرب بولدى ايلده تقربكه بحسب المعنى اولا
بحسب المكاندر ولمه زيرا كه الله تعالى جل وعلى مكاندن
منزه در واول قرب معنوى دخى قاب قوسين
اوله وقاب قوسين نهايتمده قربدن عبارتدركه اندن
اقرب اصطلاح عربده قرب متصور دكلدر ايله منزله
رفيعه اول منزله غايت رفعتدن كسنه يه بلنميوب
وكسنه دخى طلب ايلمدى زيرا مخلوقاتدن حضرت

رسولدن

رسولدن غيري اول منزله رفيعه يي طلب
ايلمكده وبلمكده هيچ براحد حدى واقتداري
يوقدر ترجمه قاب قوسين قربنه يتدك
چقا چقا • بولدى كمسه انجلين هيچ رتبتى
وقدمتك جميع الانبياء بها والرسل
تقديم مخدوم على خدم بهاده كى ضمير منزلته
راجع اوله يعني جميع انبيا ورسل سنى اول منزلته
تقديم ايدوب سنى مقدم طوتديلر خدام اوزرينه
مخدوم تقدمى كبى كه خدام اوزرينه مخدوم مقدم
دوتولور يعني سلطان لشكر اوزرينه مقدم اولدوغى
كبى وبلكلكه نبى ايله رسول اورتاسنده فرق اولدركه
نبى اكا دير لركه بارى تعالى عزت اسماؤه الحسنى
قبلندن اكا خبر اوله ورسول اولدركه اكا كتاب

نازل اوله پس هر رسول نبی در اما هر نبی رسول دكلدر زیرا
بینهما عموم خصوص مطلق اولا ترجمه مجموع انبیاء
سنی قلدیلر تقدیم • هم قلدی جمله سی سكا مخدوم
خدمتی وانت تخترق السبع الطباق بهم •
فی موكب كنت فیه صاحب العلم قوله
تخترق بالخاء المعجمة یعنی قطع ایلرسن وطباق جمع
طبقه در و سبع طباقدن مراد سموات سبع در و موكب
جماعت راكبین دن عبارتدر یعنی پیغمبرلر بیننك خواصی
اولدركه سن یا رسول الله سموات قطع ایلیوب كچدك
ذكری سبق ایدن انبیانك مصاحبتی له یعنی مصاحبت
وملاقاتلری سببیله بر موكبده كه اول موكبده سن صاحب
علم دك یعنی مقدم جمیع انبیا ایدك ترجمه موكبده
صاحب علم ایدك نه موكب اول • اول خرق قلدوغك انكله ایدی فاتی

حتی اذا لم تدع شأوا لمستبق من
الدنو ولا مرقا لمستنم قوله لم تدع یعنی ترك
ایلمدك شأو نهایة معناسنه در و مستبق سابق
معناسنه در و دنو مقام اسفل دن عبارتدر و مرقی
محل عروج در و مستنم سابق معناسنه در مرتفع معناسنه
در یعنی یا حبیب الله سن سموات سبعك مسافتنی
قطع ایلدك بر غایه دكن كه سبقت ایدیجیلر ایچون
نوع بر غایت و نهایت قومدك و ارتفاع قصد ایدیجیلر
ایچون دخی محل عروج قومدك الترجمه قربتده
مستنملره مرقا بر قومدك • هم مستبقلره قومدك
حدی و غایتی خفضت كل مقام بالاضافة
اذ • نودیت بالرفع مثل المفرد العلم خفضت
یعنی سن جمیع مقامات عالیه‌یی كچندو مقام رفیعكه

نسبة الحق ایلدك زیرا سنك رفعتلرنده اولندك مفرد
علم گبی یعنی شول کیسنه گبی که اول کیسنه کمالاتده
وفضائلده مفرد ویگانه اولوب مشابه الیه بالبیان اولندی
ترجمه قودك اضافتیله مقاماتی آشفه • سن مفرد
علم گبی بولدقده رفعتی كيما نفوز بوصل اي
مستتر • عن العيون وسر اي مكتتم
فوز نجاتدن عبارتدر وکلمه ما ماکافه در کلمه
کیه داخل اولمشدر وکلمه ای صفة ایچوندر که مررت
برجل ای رجل گبی یعنی مرور ایلدم بر رجله که رجولیتده
کاملدر وسترنده اولان واو عاطفه در بوصل اوزرینه
یعنی سنك جمیع مقاماتی کندو مقامکه نسبت اولیجق
ایلمك لكوك اول سبب ایله در که سن جمال اللهك
وصالنه فوز ونجات بولورسن ایله وصال که کوزلردن

مستتر ایدی

مستتر ایدی بر مرتبه ده که سندن غیری انبیادن ورسلدن
وملائکه دن مقربلردن هیچ بر احدك اکا اطلاعی
ووقوفی یوغیدی وسر اللهه دخی فوز وفلاح بولدك
ایله سرکه کتم اولنمقده نهایتده در که هیچ بر احدك اول
سرك احاطه سنه اقتداری یوقدر الا سن وباری
تعالی عز شانه ترجمه تا سرلره ارشدك وهم دائمی
بولدك • کوزلردن اختفاسی ولی گزلی وصلتی
فحزت كل فخار غير مشترك • وجزت
كل مقام غير مزدحم قوله فحزت یعنی سن تحر
ایتدك یا رسول الله نازلنده هر فاخرلره ومفاخر جمع
فاخردر وجزت یعنی تجاوز ایتدك وگچدك و
غیر مزدحم زحمت ویریجی اولمادی دیمکدر بورده یعنی
سن جمال اللهك وصالنه فوز وفلاح بولدك اول

جهدلر که جمیع فاخرلره ناز ایلدک حال بو که اولغزوده
سنکا کیسنه مشترک اولمادی هم دخی اولماز و جمیع
مقام عالیدن تجاوز ایلدک حال بو که سنکا زحمت
دخی اولمادی الترجمه هر فخر بی مشارکی بولدک
مقاملری • بجدک کیسنه ویرمدی هم سنکا زحمتی
وجل مقدارها ولیت من رتب • وعز
ادراک ما اولیت من نعم قوله جل یعنی عظیم
اولدی وقوله ولیت یعنی ولی ایلنمش اولدک ورتب جمع
رتبه در که مرتبه مرتبه معناسنه در وعز یعنی قوی اولدی
واولیت یعنی عطا ویرلمش اولدوک ومقدار جل نک
فاعلیدر وادراک دخی عزنک فاعلیدر یعنی سن یا
حضرت رسالت جمیع مقامات علیه دن تجاوز ایلدک
حال بو که ماتبدن ولی اولدوغوک مقداری عظیم اولدک

ونعمتلردن

ونعمتلردن سنکا عطا اولانه یتشملکلکوک قوی اولدیکه بو
عطیه علیه وهدیه جلیه انبیادن ورسلدن وملائکه مقربه
دن هیچ سندن ارتوق ویرلمدی ترجمه رتبتک عظیم اولکسنه
تصور ایده مز • سنکا جناب حقدن ایرن اولو نعمتی •
بشری لنا معشر الاسلام ان لنا • من
العنایة رکنا غیر منهدم یعنی بشارة بزم ایچوندر
یا اسلام بولوکی که بدرستی عنایة حقدن بزم ایچون بر رکن
وار در که اول رکن منهدم دکلدر قطعا بوزلمه سی یوقدر یعنی
اول رکن اسلامدر ترجمه بشری بزم در بز ز اسلام
معشری • رکن سریر در بزه حقک عنایتی لما دعی
الله داعینا لطاعته • باکرم الرسل
کنا اکرم الامم قوله داعینا تقدیرا منصوبدر که دعی
نک مفعول بهدر وداعی دن مراد حضرت حبیب اکرمدر

واُمم جمع اُمتدر یعنی وقتا که الله تعالی علی کلماته کندو
طاعتی ایچون بزم داعیمز حضرت رسول علیه السلام اکرم
رسل دیو تسمیه ایلدی بز دخی اکرم امم اولدق زیرا امتك شرفی
پیغامبرلك شرفنه منسوبدر الترجمه چون حق رسلیله (بو اکرم)
بزی اوقدی ● بولدق امم ایچنده بز اعلی کرامتی ●

الفصل الثامن فی ذکر الجهاد

راعت قلوب العدی انباء بعثته ● کنبأة اجفلت غفلا من
الغنم قوله راعت روعدن مشتقدر که روع تخویف معناسنه در
یعنی قورقوتدی در وعدی جمع عدودر وانباء جمع نبادر که خبر
معناسنه در ایله خبر که انده فائده عظیمه اوله ونباة صوت خفی در
واجفلت یعنی قاچردی وغفل جمع غافلدر وبعثت کندولکدن
وبر کسنه یه بر اشك اوزرینه قومقدر بیتك معناسی اولدر که
غافل قیونلر صوت خفیدن نیجه اورکرلر ایسه حضرت رسولك بعثتی

اخبارنی اعدایه یتشدکده قلبلرینی ایله قورقتدی ترجمه
غافل غنم که اورکرلر انك کبی ● قورقتدی دوشمن ایچنی اخبار
بعثتی ما زال یلقاهم فی کل معترك حتی
حکوا بالقنا لحما علی وضم قوله یلقی یعنی جنك
ایلر ومعترك بفتح الراء موضع جنكدر وحکوا مانند
اولدیلر یعنی مشابه اولدیلر وقنا بالقصر جمع قناتدر
قنات سکوت در رمح معناسنه وضم قصابلرك اوزرینه
ات قویاجاغی اغاجدر وغیریدن نه اولورسه اولسون
معنای بیت حضرت رسول مختار صحابه کبار رضی الله
عنهم کفره ایله هر معرکه ده جنك ایدوب کفاری
شکولریله شول قصابلرك شول میخلری اوزرینه ات مانندی
ایلمکدن زائل اولمسون الترجمه دشمنلریله معرکه ده
اوریشورلکن ● قیلوردی انلری نیزه کیم بغرمك اتی

وادوا الفرار فكادوا يغبطون بها
اشلاءهم شالت مع العقبان والرخم •

ودوا الفرار يعني كفار قجمغى سوديلر ويغبطون
يعني تمني ايلديلر اشلا جمع شلو در كه شلو عضو معناسنه
در شالت يعني مرتفع اولدى واقبان جمع عقاب در عقاب
بر قوشدر كه اكا طوشنجل ديرلر ورخم جمع رخمه در كه
رخمه بر قوشدر كه كوك بر طيور صيد ايلمز يعني
كافرلرى حضرت رسول قتل ايدر اولدقده كافرلر
قجمغى سوديلر وقجر اولدقلرى حالده يقين اولديكه
كه اول عقاب ورخمه آتلو قوشلر كوروب هوايه الدقلرى
عضولره غبطه ايدوب نوليدى بز اول قوشلر كوتوردكلرى
عضولر اوليدق ديرلردى الترجمه انلك اينه كرمسوز
كاشكه ديوب قوشلر بيدوكى لحمه قلوردى غبطى •

تمضى الليالى ولا يدرون عدتها
ما لم تكن من ليالى الاشهر الحرم •

قوله تمضى الليالى يعني كيجه لر كجردى ولا يدرون عدتها
يعني اول كيجه لرك صاينى بلمزلردى والاشهر
حرم ذو القعدة وذو الحجة ومحرم ورجب ايلردر كه
بو درت ايده اهل عرب جنك وقتال اتمه كى اندولرده
حرام قلمشلر ايدى اول سببدن بو ايلره اشهر حرم
ديدیلر بيتك نحوانيى اولدر كه كفار جنكدن
او صانوب اونوكا ايچون فرارى سوديلكه اوزرلرينه
نيجه كيجه لر كجردى ما دامكه اشهر حرم اولميه كيجه لرك
عددن بلمزلر ايدى اكر سؤال اولنوب مصنف طيب الله
ثراه نيچون ليالى ذكر ايدوب تخصيص بالذكر ايلدى دنلسه
جواب بودر كه حضرت نبى مختار واصحاب كبار رضوان الله

تعالى عليهم اجمعين اكثر جنكي كيجه لرده ايدرلردي
اول سببدن مصنف كيجه لرى تخصيص بالذكر ايلدى
ترجمه تونلر كجه ده صبر ديلر انى مكره ٭ اتامني
كه واردر قدر وقيمتي كاتما الدين ضيف حل
ساحتهم ٭ بكل قرم الى لحم العدى قرم
القرم بفتح القاف وبتسكين الراء سيد اعظم دركر والقرم
بالتحريك شدة شهوة اللحم در يقال قد قرمت الى اللحم
بالكسر اذا اشتهيته كذا في الجوهرى يعني كوياكه دين
اسلام بر قونقدر كه نفره نك اولري وكنه نزول
ايلدى هر سيد اعظمك مصاحبتي ومقارنتي له كه اول
سيدلر دشمنلرك اتلرينه شدة اشتها ايله حريصلردر
الترجمه كوياكه بونلرك اونه قونق اولدى دين ٭ بر قونقلو
بر دشمن اتنه حراصتي بجر بحر خميس فوق سابحة

ترمی

ترمي بموج من الابطال ملتطم خميس لشكردن
عبارتدر اهل عرب لشكره خميس ديو تسميه ايدرلر
اول سببدنكه لشكر بش ركن اوزره در ميمنه وميسره
ومقدمه وساقه وقلب ساحه يتيز يوريجي اتدن عبارتدر
ترمي يعني اتر ابطال جمع بطلدر وبطل بهادره ديرلر
ملتطم تلاطمدن مستقدر بعضي بعضنه اورمقدر
يقال التطمت امواج البحر اذا ضرب بعضها ببعض يعني
دين اسلام بر قونقدر كه نفارك ساحه سنه نازل اولدي
بر سيدك مصاحبتيله كه اول سيد لشكر بحر بني
چكر ايله لشكركه اول لشكر خوش رفتار اتلرك
اوزرنده در و اول لشكر بهادردن موج ملتطم
اتر يعني اول لشكرك بهادرلري بر برلرينه دوقنور
ترجمه لشكر جرار ديه ات اوزرنده دكز كبي كم موجنكر

بهادرلرايدى زمننده من كل منتدب لله محتسب
يسطو بمستأصل للكفر مصطلم قوله منتدب
الله تعالى جلت عظمته نك امرنى بشد يجيدر و محتسب
اول كسنه يه ديرلر كه انلك اشنى بيلادر اوله و حسن
التدبير اوله و يسطو يعنى حمله و صوله ايدر و مستأصل
اول كسنه يه ديرلر كه بر شيئى كوكندن قوپاره و مصطلم
دخى اول معنايه در و تفنن فى العباره قصد اولنمشدر
عطف تفسيردر و بو دانه بو ايكى لفظدن مراد قرآن
شريفده كه اولجرك خميسك صفتيدر يعنى اويله بحر كه
الله ايچون منتدب و محتسب كسنه لردن اولدوغى
حالده ايله كسنه لر كه انلردن غيرى هر برى امر معروف
و نهى عن المنكر ايدجيلردر هر برينك اشلرى
خالص لله در شويله كه كفار طرفنه حمله ايلسه لرك

اصلني

اصلنى قلع و قمع ايديجى قرآن عظيم الشان و فرقان باهر
البرهانك استعانتيله حمله ايدرلر ترجمه هر برى
منتدب حق هر برى محتسب * هر برى كوسنولى
كفاره سطوتى حتى غدت ملة الاسلام
و هى بهم * من بعد غربتها موصولة
الرحم ملة و دين و شريعة بر معنايه در و موصول اولنمشدر
و رحم قرابتدن عبارتدر و غدت اى ظهرت يعنى
ظاهر اولدى و ملة مرفوعدر كه فاعلدر فعلك و موصوله
منصوبدر كه حال واقع اولمشدر ملتدن يعنى اول بحر
خميس دن هر برينك كفره يه بو وجهله حمله
ايلديلر حال بو كه اول ملة اسلام اول بحرى خميسك
مصاحبتنده ايدى كه غريب اولدقدنصكره موصولة
الرحم اولدوغى حالده ظاهر اولدى ترجمه :.

طاتا اولدی بونلرك ایله موصولة الرحم ❁ غریبتر زمانی
كیدوبن اسلام ملتی مكفولة ابدا منهم بخیر
اب ❁ وخیر بعل فلم ییتم ولم یتیم
مكفولة اسم مفعولدر كفیللنمش معناسنه وابد سوزلا
زماندر كه انك اخری اولمیه وازل اولدر كه انك اولی
اولمیه وخیر اب وخیر بعلدن مراد حضرت رسول
علیه السلام در فلم ییتم یتم ییتم یتما ویتما دندر
یتیم معناسنه والیتیم فی الناس من قبل الاب وفی
البهائم من قبل الام جمعه ایتام ویتامی یقال ایتمت
المرأة فهی موتم ای صار اولادها ایتاما ولم تیتم
ام ییتم ایماء وایوما دندر امتها المرأة در لوجی عورة
اردن ایرلسه یعنی حضرت رسول علیه السلام
عسكر بنك هر بریسی كفره طرفنه بر مرتبه ده حمله

ایدرلركم

حمله ایلدیلركه ملة اسلام ظاهر اولوب موصولة
الرحم اولدی واول ملة اسلام خیر اب وخیر بعل
ایله كفیللنمش اولدیكه اول خیر اب وخیر بعل حضرت
رسول الله در پس اول ملة اسلام من بعد یتیم اولیوب
وارسز طول اولمز یعنی ملة اسلام عالم جهانده
یتیم ایدی وطول ایدی چونكه حضرت رسول
اول ملة اسلامی فتح ایلدی ابدا مكفولة اولوب
محكمه اولدی من بعد یتیم اولوب وطول عورة
كبی اولمادی واولمز ترجمه اولمادی طول و
اوكسز اروانة قلدی چون ❁ اسلام ملتنه كماهی
كفالتی هم الجبال فسل عنهم مصادمهم
ماذا رأى منهم فی كل مصطدم ❁
الجبال جمع جبل در والمصادم جمع مصدم در

مصدم موضع جك دردر محاربه دن كنايه در ذكر محل
اراده حالدر معارض معناسنه در ومصطدم محل
جنكدر ومحل معركه در فسل سؤال ايله ديمكدر بيتك
فحواسي اولدركه حضرت رسولك عسكري شوكت
وعظمت واستحكامنده جبال كبيدر پس امديكي انلر ايله
معارضه ومعركه ايدن كافرلردن سؤال ايله كه هر
معركه ده انلردن نه كورديلر ترجمه صغلدر ديلر انلري
صوردقلرنده : نيجه كوردي انلره انلرك انلره هيبتي

وسل حنينا وسل بدرا وسل احدا
فصول حتف لهم ادهى من الوخم :

حنين بر موضعك اسميدر كه انده مؤمنلر كافرلر ايله
جنك ايدوب آرالرنده محاربه عظيم اولمشيدر وبدر دخي
بر قويينك اديدركم اول قويونك جوانبنده غزا

اولمشيدي

اولمشيدر واحد دخي بر طاغك اديدركه اول طاغده
دخي مقاتله اولمشيدر وفصول جمع فصلدر فصل بوره
ده وقت وزمان معناسنه در فصول اربعه كبي و
حتف موت وهلاك معناسنه در وادهى بدتر
واشد ديمكدر وخم وخامه دندر ايام وبا وايام طاعون
دن عبارتدر مقام وخم دركرجي اول مقام ساكن
اولنلره موافق اولسه بيتك فحواسي اولدركه اول
كافرلردن سؤال ايله كه حنين قضا غزاسنده وبدر
قضاسنده واحد غزاسنده احوالري نيجه ايديكي
اول زمانلر انلره زمان حتف ايدي يعني هلاك
زمانلري ايديكي عياذا بالله انلري فصول وبا و
طاعوندن اشد وبدتر ايدي ترجمه صور بدري
صور حنيني احد وقعه سيني صور كم نيجه اولدي انده

فصولك وخاضتي المصدري البيض حمرا بعد
ما وردت ؛ من العدى كل مسود من اللمم

قوله المصدري يعني كيرو دوندريجيلر وبيض
جمع ابيض دركه ابيض قليچه ديرلر صويه دخی ديرلر
وحمر جمع احمر در ووردت وردحاضر اولمق وكلمكه مسود
مسودندر ولمم جمع لمة دركه باشك چونبيدن عبارتدر
المصدرلون مصدرينه بيض مضاف اولمغله نوني
ساقط اولدی وحالا نصبيدر كه فعل محذوفك
مفعوليدر تقديری كلام امدح المصدری
البيض اوله يعنی بن مدح ايدرم شول كسنه لركه
اول كسنه لرك قليچلری استعمالدن صكره هر باشلری
جانبی سياه اولان دشمنلردن قانيله قزل ايدرلردی حمر
قزل قانه بويرلردی اق قليچلری ؛ جالسه لر ايدی قليچلقار

بنی

والكاتبين بسمر الخط ما تركت ؛
اقلامهم حرف جسم غير منعجم ؛

كاتبين جمع كاتب دركه كاتب اسم فاعلدر كتابدن
كتب يازمق معناسنه وتختيان دری ديمك معناسنه
سنه در ومطلقا ديكمك معناسنه دخی كلور يقال كتبت
القربة كتبا اذا خرزتها بو ارده كفره نك ديلرين سكو
ايله صانجمقدن كنايه در وسمر جمع اسمردر اسمر
بوغدای كلو ديمكدر كندم معناسنه وسكويه دخی
اسمر ديرلر بو اراده سمردن مراد سكولر ديمكدر خط
ياذی يه ديرلر ويمامه ولايتنده بر يرك اديدر كه اول
يرده ياپيلان سكو غايتله اعلا در مدح اولنمالو اولسه
اكا نسبت ايدوب رماح خطيه ديرلر اقلام جمع قلمدر
بو محلده قلم سكودن عبارتدر كنايه در حرفدن مراد طرفدر

وحروف الاعضا، اطرافها دو جسم معروفدر
وغیر منعجم نقطه سز دیمکدر حرف جسم جراحتدن
عبارتدر وقوله والکاتبین منصوبدر که المصدری
البیض لفظلرینه معطوفدر بیتک معناسی
اولدر که دخی بن مدح ایلدیم شول کسنه لری که
خطه اولو بیوک اعلا ولطیف سکولریله انلر یازدیلر
دد انلرک قلم سکودو جسمک طرفین جراحتسز
ترک ایتدیلر وبعضی نسخه ده حرف جسم غیر منعجم
دیمشدر که جسم قوی دوه یه دیرلر نته که عمرو استاذ
ایدوب بو معنایی مراد ایتمشدر **بیت** تجدنی
جیما فی الوغی اذا تبکم تری ● یلتزق فیه راسعات هو
اربا ● ومعنی یعنی انلرک سکولری کفره نک قوتلوده
لرینک اعضالرینی دخی کثرة جنکلرده جراحتسز ترک

ایتدیلر

ایتدیلر **ترجمه** یازدیلر ایدی خطی قلم یازمدوغی ●
خط سکو سیله جسمی که بو غیدی نقطتی
**شاکی السلاح لهم سیما تمیزهم : والورد
یمتاز بالسیما من السلم** شاکی السلاح اصلی
شاک ایدی ایدیکی شاکون نک حالته نصبیدر نته که
جاءنی شاکو ورایت شاکین ومررت بشاکین دیرلر
واضافتله نونی ساقط اولدی وشاکی السلاح الکاتبین
دن بدلدر که کاتبین نک صفتی اولمق جایز دکلدر زیرا
صفة ایله موصوف بیننده تعریفا وتنکیرا مطابقت
شرطدر بدل ایله مبدل منه بونک خلافنجه در که
کشاف رحمه الله تعالی نک من الله العزیز العلیم
غافر الذنب وقابل التوب شدید العقاب قولنده
بونیه بیوردی تقدیری والکاتبین شاکی السلاحدن

اي تام السلاح در يعني سلاحلرى تمام ايدى

وسيما علامتدر وسلم بر آغاجك آديدر كه رايحه سى

خوبدر يقال جلد مسلوم اي مدبوغ بالسلم شكك

معناسى ولدركه بن مدح ايلدوكم قول كمسنه لر كه

انلر كاتبين بسمر الخط ايديلر شاكى السلاح ايديلر يعني

سلاحلرى تمام ومكمل ايدى انلر ايچون علامة واريديكه

اول علامة انلرى ممتاز ومعين ايدر حال بوكه ورد

يعني كول علامتى ايله سلم آدلو آغاجدن ممتاز اولور كه

اول علامة رايحه طيبه لريدر ترجمه سيما ايله متميز ايديلر

سلاحلولر • واردى سلمدن ايدى متين علامتى

تهدى اليك رياح النصر نشرهم

• فتحسب الزهر بالاكمام كل كم تهدى اليك

يعني سكا هديه كتوردر ورياح جمع ريحدر ونصر نصرة معناسنه

فتحسب

ونشر

ونشر بوراده رايحه طيبه معناسنه در واكمام جمع

كم در كم بكسر الكاف چيچك غنچه سى معناسنه درلر وكلى يائك

تشديدى ايله بهادر كيشى ديمكدر شجيع معناسنه اما

ضرورة شعرية ايچون يا تخفيف ولنمشدر ونشرهم

منصوبدر كه تهدينك مفعوليدر يعني نصرة نسيمسنده

يكا انلرك رايحه طيبه سن هديه وردى پس ايدى

سن هركمى يعني هر بهادرى غنچه لر ايچنده چيچك

حساب ايدرسن تركيبك تقديرى بودر فتحسب كل كمى

في الاكمام الزهر زيرا بو محلده تركيب معناسنك عكسى

مراددر يعني چونكه نسيم نصرة حضرت رسول الله عسكر

رايحه طيبه سنى سكا هديه كتوردى پس ايدى

سن انلردن هر بر بهادرى غنچه لر ايچنده كول صاندك كه

رايحه طيبه كولدن كلور ترجمه نصرة يلى سكا فوقو

لرن ایلدیمك ● احكام ایچنده صاندك انلری زهی

كأنهم في ظهور الخيل نبت ربى ۞ من شدة الحزم لا من شدة الحزم

ظهور جمع ظهردر ظهر ارقه معناسنه در والخيل آتلردن عبارتدر نبت بتمكدر وربى جمع ربوه در ربوه فتحله وكسرله وضمله لغتدر يوجه لك [illegible] وزياده لك معناسنه در وشدة بالفتح بالوغلق واستحكام معناسنه در وحزم بالتسكين زيركلكدر وشدة بالفتح باغلمقدر وحزم بضم الحاء والزاء جمع حزام در كه آتك قولانينه درلر يعني حضرت رسول عليه السلامك اصحابى رضى الله تعالى عنهم آتلر اوزرنده ثابتلردر شول وجهله طاغلر گبی كه محكم ومستحكم درلر حال بوكه بو معنى انلرك زيركلرينك ترجمه استحكامندندر انلرينك

قولانلری

قولانلری استحكامندن وباغلدقلرندن دكلدر يعني انلرك اظهار دینده استحكاملری خلقی وذاتیدر تكلفله دكلدر ● ترجمه آت ارقه سنده ربوه اوبن انلری حزمك وكل حزاملرینك شد شدتی

طارت قلوب العدى من بأسهم فرقا ۞ فما تفرق بين البهم والبهم

قوله طارت م طلواندن مشتقدر وبأس جنگده محاربه اتمكدر فرق م بفتح الفاء والراء خاف معناسنه در قورقمق دیمكدر وتفرق فرق يفرق تفريقا دندر تفريق ايرمقدر وبهم بفتح الباء وتسكين الهاء جمع بهمه در كه بهمه قوزی معناسنه در وبهم بضم الباء وفتح الهاء شول آتلر درلر كه بهادرلقلری وشجاعتلری جهتندن قنقی طرفدن كلدكلری معلوم اولمز وكلمه ما نافيه در

وتفرق فعلنك تحتنده كي ضمير قلوبه راجعدر يعني
اصحاب رسول الله‌ك شدتيله جنك ايلدكلري كندو
كفره‌يه نجره‌نك كوكلري قورقودن طيران ايدوب
كوكلري فرق ايتمدي كه بو طائفه بهادرلر جماعتيدر
يوخسه قوزي سوريسي ميدر يعني قوزيلر سوروسي
دخي بهادرلر جماعتي صنورلردي غايت قورقولرندن
ترجمه قورقولرندن اعدي وحشي كبيدر • فرق ايدمز
اولورلر ايدي انامدن بهمي ومن تكن برسول الله
نصرته ان تلقه الاسد في اجامها تجم الاسد
تلقه لقادن مشتقدر لقا رويت معناسنه در واسد
بفتحتين جمع اسددر واجام شول يرلردر كه انده ارسلانلر
لر اولور وتجم وجوم دن در وجوم غايتله غصه‌لو اوب
رجوع ايتمك كه يعني شول كمسنه كه نصرتي رسول الله ايله اوله

اكر اول كمسنه‌يي ارسلانلر مقاملرنده كورسلر اول
ارسلانلر اول كمسنه‌دن قورقرلردي ترجمه بيشه
لري ايچنده اسدلر فزع قلور • اوغرسلر اكا كه رسول الله
نصرتي ولن ترى من ولي غير منتصر
به ولا من عدو غير منقصم الولي ضد العدو
يعني دوست معناسنه در ومنتصر بردم بوليجي ومنقصم
منكسر يعني صنيجي معناسنه در فحواي بيت شول كمسنه
اول كمسنه‌نك نصرتي حضرت رسول الله ايلدر اول
كمسنه‌يه سن البته بر دوستي يعني هيچ بر دوستي غير
منتصر كورمزسن الا بردم اولنمش كوررسن واول
كمسنه‌يه عدو اولنلردن دخي بر عدويي اول •
رسول الله سببيله غير منكسر كورميه‌سن الا منكسر
اوبال كوره سن ترجمه انكله منكسر هم انكله منتصر

اهل عداوتى دخى اهل ولايتى **واحلّ امته فى**
حرز ملته كالليث حلّ مع الاشبال فى اجم
احلّ اى انزل يعنى اشغه كتوردى وحرز بكسر الحاء و
بتسكين الراء محكم موضعدن عبارتدر حصار كبى مثلا
ملت ودين بر معنايه در وليث واسد بر معنايه اولدوغى
كبى واشبال جمع شبل در ارسلانك يوروسنه دركر
واجم اجمه نك جمعى دركه اجمه ارسلانك دوردوغى يره
دركر ميشه زار معناسنه يعنى حضرت رسول كندو امتنى
كندونك ملتى حصارنه كتوردى شول ارسلانه
كبى كه اول ارسلان اوغلنلريله مقامنه كردكده اول مقام
حصن حصين در بو بيت حديث قدسيه اشارتدركه
الله تعالى بيوردى **لا اله الا الله حصنى**
فمن دخل حصنى امن من عذابى

يعنى لا اله الا الله بنم حصارمدر هر كم بنم حصارمه
كوسه عذابمدن امين اولور **ترجمه** ارسلانن كبى
كه بيشه ده قودى اول مكرم حرزى ايچنده ملتنك امتنى
كم جدلت كلمات الله من جدل فيه
وكم خصم البرهان من خصم يقال جدله
اى القاه على الجداله وهى الارض وقوله جدلت يعنى
يبانه اتدى وجدل بو وزن حنش يعنى بفتحتين زياده
جدال ايدن كمسه در وبرهان حجت معناسنه در وخصم
بكسر الصاد شول كمسنه دركه اول كمسنه خصومتده
غايت قوى اوله وكلمات اللهدن مراد قرآن شريفدر
يعنى كلمات الله نيجه جدل اهل كمسنه لرى يبانه
اتدى اول جدلده اولدقلرى حالده برهان
الله دخى نيجه خصومتده قوى اولنلرى مغلوب

قلدی ترجمه دوشدی یره پنجه دوشورده تکری سوزی

• هر انکله قلدی جدال و خصومتی کفاك

بالعلم فی الامی معجزة • فی الجاهلیة

والتأدیب فی الیتم اتی ولدیکه اوستاد اوکنده

نسنه اوقومامش اوله و جاهلیتده دخی حضرتك کلمزده

اولکی زمانه‌دیرلر و تأدیب ادب ایلمکدر و یتم بضم

الیاء وسکون التاء یتم ییتم یتما دن مصدردر

یعنی معجزه یوننده سکا علم ولا اتیناها کفایت ایدرکه

حضرت رسول علیه السلام امی کن بو قدر علم بی نهایه

بتشدی عالم جهالتده ایکن یعنی زمان جهالتده

ایکن دخی معجزه یوننده سکا کافیدر که باری تعالی

عزاسمه یتیمکن اول سلطان اولو ایدی و تادیب

مراد اولدر که نوره سیده ملك آتا سنوره حضرت رسول

علیه السلام

علیه السلام کعبة الله بنا سنك طاشی اوزرنده

کشف عورت ایلمش ایدی ناگاه براواز مبارك

ایشیدنده بیتشدیکه اورت عورتك یا محمد دیلدی ترجمه

معجز یتیم و اتیده علم ادب یتر قولك سوابق ایلمدن

جاهلیتی خدمته بمدیح استقیل به •

ذنوب عمر مضی فی الشعر والخدم

قوله بمدیح فعیل بمعنی فاعلدر مادح معناسنه علی طریق

فی عیشة راضیة و استقیل افالدندر اقاله بیع گری

دوندرمکدر بو محلده کنایه‌در عفو معناسنه‌در

یعنی اقاله طلب ایلدم دیمکدر و ذنوب جمع ذنب در

که ذنب کنایه‌در یعنی بن مدحله خدمت ایلدیکم اول

مدحله اقاله طلب ایدرم شول عمرم ایچنده اولان کناهلرمدن

اول عمر شعرده و سایر خدمتلرده کچمشدر یعنی سایر

پادشاهلرك مدحلرنده وخدمتلرنده كچمشدر ترجمه
بن خدمت ایتدم اكا بو مدحله كم بولدی • شعره خدمده
عشرتم اقالتی

الفصل التاسع في الاستقبال والاستشفاع في ذكر الغفران

اذ قلدانی ما تجنی عواقبه • كانّنی بهما هدی من النعم

قلد قلاده دن مشتقدر قلاده تزیین ایچون بوینه
طاقدقلری نسنه دركه اكا بوغمق درلر دخی شول
قربانلق دوه نك بوینینه طاقلان نسنه یه درلر اول
دوه قربانلق ایدیكی معلوم اولسون ایچون علامت ایدرلر
وعواقب جمع عاقبت در وهدی شول دوه ویاخود بقر
وغنم درلركه كعبة الله شرفها الله ده قربان اولنور
ونعم بفتحتین دوابدن دورت ایاقلوده استعمال اولنور

دوه وصغر وقیون كبیلرده جمع انعام كلور انعام
انا عیم كلور وقلدانی قلدنك تثنیه سیدر فاعلی شعر
ایله خدمتدر چونكه بنم بو نیتمه قربانلق علامتی اولان
قلاده لر اصلدیلر اول قلاده كه اولمك علامتی در
اول علامتك عواقبندن قورتولیبورم گویا كه بن اول
شعر واول خدمتك واسطه سیله شول اولمك ایچون
متعین اولان قربانلغه بكزرم ترجمه هدی نعم كبی
بكا چون شعر ایله خدم • تقلید قلدیلر صوكی یاوزلقنی

اطعت غی الصبا فی الحالتین وما • حصلت الا علی الآثام والندم

قوله غی یعنی
گمراهلق وجهل وصبا میلان قلب وحالتیندن مراد حالت
شعر ایله حالت خدمتدر واثام جمع اثمدر گناه معناسنه وندم
ندامتدر ندامت پشیمانلقدر یعنی فاذا كان لذلك شعر ایله

خدمت حالتنده میلاوه قلبکز اهلغنه مطیع اولدم د
حالبوکه کناهلردن و پشیمانلقدن غمکنسنه تحصیل ایلمدم
ترجمه عمرمده حاصل ایتمدم الا کناهلری • جوق
ایلدم ضلال صبایه اطاعتی فیا خسارة
نفس فی تجارتها • لم تشتری
الدین بالدنیا ولم تسم خسارة مغبونلقدر
وقوله تسم سومدن دکله سوم بر لسنه صتونه المده بازا
لشمقدر فیا خسارة نفس اما کلمه تفجع بها نحو قوله تعالی
یا حسرة علی العباد وحکمها حکم المتفجع علیه واما
مفعول فعل محذوف والمنادی ایضا محذوف ای
یا قوم اجتنبوا خسارة نفس فی تجارتها یعنی ای نفسک
مغبونلغی اول نفسک تجارتنده دنیای ثمن ایلمکله دینی
صاتون المدک والمغه دخی بازارلشمدک ترجمه

دنیای دینله

دنیایی دینله دکشوب بیع قلمدم • ای نفسمک تجارتی
ایچنده خسارتی ومن یبع اجلا منه بعاجل
یبن له الغبن فی بیع وفی سلم • اجلا آخرة
عاجلدن مراد دنیادر وقوله یبن بان یبین دندر
مشتقدر ظاهر اولمق معناسنه در ومن شرطیه در ولهذا
فعل مضارعی مجزوم قلدی وبیع دخی مجلبن باع یبیع دندر
دن غبن بازارده الدنمقدر وسلم معلنله بیع درکه عقد
سلمه درلر یعنی شول کمسنه که آخرة دنیایه صاتدی دنیا
الدی واخرتی ثمن ویردی اول کمسنه ایچون بیعده
و عقد سلمده غبن ظاهر اولدی روز قیامتده
کندیه دخی معلوم اوله ترجمه مغبوندر ولاحق اولمشدر
صاتن • باطلدر انک بیعنک عقدی وصفقتی ان
آت دنیا فانما عهدی بمنتقض من

مِنَ النَّبِيِّ وَلَا حَبْلِي بِمُنْصَرِمِ منتقض

ضميمي معناسنه در وحبل دن مراد ايماندر وعهد

دخي انجلين يماندن عبارتدر وياخود مرحوم ومغفور

مصنفك حضرت رسول عليه السلام ايله اولري براولرغندن

كنايتدر ومنصرم منقطع معناسنه در يعني اگرچه بن

كناهكارم كه كناه كتوردوكيم اما بنم ايمانم حضرت نبي

عليه السلام غيري واقع دگلدر ومنقطع دخي اولماز

ترجمه بن اندن ايري وزمرم وعهدي صيلدم ●

قرندم ايسه نوله بو جرمي وجنايتي فَإِنَّ لِي

ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِيَتِي مُحَمَّدًا وَهُوَ اَوْفَى

الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ الزمة امان ذمته برمعنايه در كه

اول معني سببيله ادمي خاصة كندويه ونه عليه اولان

حقوقني وجوبنه اهل ولوركه جمع ذممدر قوله اوفى الخلق

اى وفى الخلق

اى اوفي المخلوق يعني عهده وفا ايلمكده يكركدر يعني

حضرت حبيب اكرم ايله بنم عهدم واردركه بنم

اَدم بني اول سلطان الثقلين لك اسم شريفي ايله تسميه

ايليوب آدمي محمد قومش حال بوكه اول سلطان

عهده وفا ايلمكده جمله مخلوقاتك يكركيدر الترجمه

واردر محمد وملكوميله دمتم اولحودر عايت ايت جيده عهد

وذمتي فَضْلًا وَإِلَّا فَقُلْ يَا زَلَّةَ الْقَدَمِ إِنْ لَمْ يَكُنْ

فِي مَعَادِي آخِذًا بِيَدِي المعاد اخرتدر اما بو محلده

عهد دن عبارتدر وزلة القدم ايغي طيرنجي ولموق

معناسنه در يعني اگر يا رسول الله فضل بوسنه

بنم عهدمه بنم الومي دوتجي ولمياسن بكا همان يا زلة

القدم دي الترجمه دوتمازسه الومي معادمده فضل ايدوب

ويكل فغان ايدكه قدم بولدي زلتي حَاشَاهُ أَنْ يُحْرَمَ

بو بيت مقدم مؤخردر

الراجي مكارمه او يرجع الجار منه غير
محترم حاشا بر كلمه دركه معاذ الله معناسنه
استعمال اولنور كه لغتده تنزيه ايلمكدر
واستثنا ايچوندر بونك ايكي حالتي واردر كه
بر حالي حرف اولوب داخل اولدوغي اسمي مجرور قلر
وبر حالي فعل اولوب منصوب قلمقدر بو محلده
فعل اولوب منصوب قلمق مناسبدر كه ها
ضميري بارز محلا منصوبا اولوب مفعول بر اولور
والراجي اميد ايديجيدر يعني الله تعالى جل وعلى اول
سلطاني رجا واميد ايدجي بي انك شفاعتندن
محروما اولمقدن منزه ايليوب ويا كاهم جوار الله
كلمسنه اندن غيرا محترم اولدوغي حالده رجوع ايلمكدن
منزه ايلدي الترجمه حاشا صغينين اولاكه غير محترم

يا خود مكارمندن اومن بولجقتى ومنذ الزمت
افكاري مدايحه ❊ وجدته لخلاصي خير
ملتزم يعني شول كوندن بري كه بنم نار جهنم
دن خلاصم ايچون فكرلرمي اول سلطانك
مدحلرينه التزام ايلدم اول سلطاني بنم خلاصمه
خير ملتزم بولدم كه اول بابده التزام تام كوستردي
ترجمه بولدم اني خلاصمه خيرله ملتزم ❊ صرف
ايده لي مدايحينه كل فكرتي ولن تفوت الغنى
منه يدي تربت ❊ ان الحيا ينبت الازهار
في الاكم تربت اليد يعني فقير اولدي وحيا شول
يغموره درلر كه يري احيا ايده وازهار جمع زهر
دركه چيچكدر والاكم بفتحتين جمع اكمه دركه اكمه بو كسك
يرلره درلر انده نبات از بته يعني شول كسنه

که اول سلطانک مدحنه تشبث ایدوب پاینه
اول لسنه دن ابدا غنی فوت اولمیه که هرگز فقر یوزینی
ذیرا یغمورک خاصه سیدر که ینشدوکی یرده
چچکلر بتورر ترجمه طپراغده دوشمش بولور انده
توانکری • یغمور چچکلرک دیه چچکلرنده سنتی

ولم ارد زهرة الدنیا التی قطفت ؛
یدا زهیر بما اثنی علی هرم

قوله ولم ارد اراده یریدندر و زهرة الدنیا یعنی زینة الدنیا
لقوله تعالی منهم زهرة الحیوة الدنیا و قوله قطفت
ای جمعت یعنی جمع ایلدی و زهیر بر شاعردر
ایدی که هرم بن حبانی مدح ایدوب اول سبب
ایله بن اول سلطانی مدح ایلدوکمدن دنیا زینتی
جمع اولنمق مراد ایدنمزم که زهیر هرم بن حبانی

مدح ایلیوب اکا ثنا ایله دوکیله اول زهیرک
ایکی الی دنیا زینتی جمع ایلدی بلکه بنم مرادم اول
سلطانک مدحندن عذاب جحیم و عقاب الیمدن
بنم خلاصمه و باری تعالی عز اسمنک رضاسنه
باعث اولمه در ترجمه الذی زهیر الی هرمی
اوگمکیله مال • بن قلمدم انک کبی بونده اراده

الفصل العاشر فی الوسیلة بجاهه علیه السلام

یا اکرم الخلق مالی من الوذ به
سواک عند حلول الحادث العمم ؛

قوله الوذ بمعنی اعوذ یعنی پناه دوتنم و حلولدن
مراد نزولدر دیدکه اتمک معناسنه در و عمم
معناسنه در عمرده دیمتنین لهدر و حادثدن
مراد موت تمامدر که کل نفس ذائقة الموت

دریعنی ای مخلوقاتک اکرمی سوت تمام یعنی عالم
بکا حلول ایلدکده بنم سندن غیری پناهم یوقدر
که شیطان علیه اللعنه نک شرندن ایمانمی حفظ
ایلیه ترجمه یوقدر بنم صغنجغم سندن اوزکه
ای خلقک اکرمی اول دمکه بلا قلدی نزلتی ولن
یضیق رسول الله جاهک • بی
اذا الکریم تجلی باسم منتقم قوله ولن
یضیق یعنی طار اولماز و تجلی کشف حجاب ایتمکدر
و رسول الله منصوبدر حرف ندا ای محذوفله
یعنی یا رسول الله دیمکدر و بیتک فحواسی
اولدرکه یا رسول الله سنک حضرت الله عزت
اسماؤه قتنده جاهک و مرتبتک طار اولمز یعنی
بن سکا تشبث ایدوب و سن بکا شفیع اولمغله

عند الله الملک الکریم القهار جاهک و مرتبتک طار
اولمز شول وقتکه الله الکریم عاصیلره منتقم
اولوب انتقام ایله تجلی ایلیه که کریم و حلیمدن غم
عقوبت اشددر نعوذ بالله من غضب الحلیم الکریم
و نرجو من کرم جزیله ثوابه در ترجمه ای حق
رسولی جاهکه یوقدر بنمله ضیق • اول دمکه اول
کریم ایدی مخلوقه نعمتی فان من جودک
الدنیا و ضرتها • و من علومک علم اللوح
والقلم قوله و ضرتها منصوبدرکه اسمیدر انک دنیا
کبی که معطوفدر دنیانک اوزرینه و دنیادن تقدیرا
منصوبدرکه اسمیدر انک و ضره برادرک ایکی عورته
اولسه اول ایکی عورتک احدیهماسی اخری سندن ضره
درکه اول ایکی عورتک احدیهماسی اخری سندن منتفره

اولدوغی ایچون ضرّه دیرلر ومراد ضرّه دن بو محلده اجزاء
دنیانک ضرّه سیدر یعنی یا رسول الله سنک
واجب الوجود جل وعلا قتنده بو مرتبه عز وجاهک
متضیق اولماز اول سببدن که دنیا واخرة سنک وجو
دکدن حاصلدر وعلم ولوح وقلم دخی سنک علومکدن
بعضدر یعنی جمیع علوم که بامر الله تعالی قلم لوح محفوظه
یازمشدر سنک علومکدندر یا حبیب الله ترجمه
لوح قلم علومک سنکله دردستک . جود کرده
اولدی کونین هم جهانله ضرتی یا نفس لاتقنطی
من زلة عظمت . ان الکبائر فی الغفران
کاللمم قوله لاتقنطی یعنی نومید اولمه ولمم بفتح
اللام والمیم اصلده شول نسنه درکه انسان انی احیانا
ایشلر حال بوکه عادتی دخی ایدیمز اما بو محلده

بو محلده لممدن مراد کناهی صغایردر یعنی ای
نفس شول عظیم اولوب زلتده دن یعنی کناه کبایردن
نومید اولمه یعنی کناه کبیره اشلدوکک سببیله
الله تعالینک رحمت عظیمه سندن امیدکی قطع ایتمه که
کناه کبایر الله تعالی جلت عظمتنک مغفرتی ومرحمتی
قتنده یعنی مغفرت ومرحمتی کبراسی قتنده صغیره
نته که بیوردی لاتقنطوا من رحمة الله دیدیکی
اول سببدنه یأس کفردر امن کفر اولدوغی کبی
ترجمه ای نفس سن امیدکی کناه ایچون . غفران
قتنده لمه کبیدر کبیرتی . لعل رحمة ربی حین
یقسمها . تأتی علی حسب العصیان
فی القسم کلمه لعل ترجی ایچوندر که امید دوتق
ایچون موضوعدر یعنی بن امیده وترم که بنم

رتبمك رحمتی قسمت اولندقده بکا دخی بنم عصیانمك
حسب وزنه گله یعنی بنم عصیانم مقدارده ومرتبده
وکثرتده نه مرتبه ده ایسه رحمة الله دخی عصاته قسمة
اولندقده بنم عصیانمك قدرنجه ویریله ترجمه اول
دمکدر رحمتی طلب طوقه قسمتلیده • اوما رز [illegible] اولا
ایکی عصیانجه رحمتی یا رب واجعل رجائی
غیر منعکس • لدیك واجعل حسابی
غیر منخرم الانخرام یاریلوب گدیك اولمقدر وخسنا
بو محلده ظن ایلمکدر علم یعلم یا بندندر یعنی چونکه
بو وجهله سندن امید طوندم یا رب العالمین بنم
بو امیدمی ورجامی غیر منعکس قل یعنی امیدمك
عکسنی اشلمه یا رب وبنم ظنمی غیر منخرم قل یعنی
ناتمام قلمه که بن سکا حسن ظن ایدوب دورمکه

سن انا مع ظن عبدی بی بیوردك ترجمه یا رب
قل رجامی بنم غیر منعکس هم قل حسابمك اوله
بی خرم حفتی والطف بعبدك فی الدارین انه صبر
متی تدعه الاهوال ینهزم لطف عملده رفقدن عبارتدر
والله تعالی دن لطف توفیق وعصمتدر ودارین دن
مراد دنیا وآخرتدر وصبر نفسی حبس اولدوغی تشنه
لردن منع ایلمکدر وتدع دعوتدن مشتقدر واهوال
جمع هولدر که خوف معناسنه در یعنی یا رب سن
کندو قولوکه لطف ایله ایکی جهان ده تحقیق اول
قولك بر صبری وار وقتا که اول قولی اهوال
دعوت ایلسه یعنی شهوات دعوت ایلسه که موجب
اهوال شهوات در اول صبر منهزم اولور یعنی
قاچوب پراکنده وپریشان اولور ترجمه لطف ایله

بمنهل

قولوكه ایکی عالمده واراتك صبری که قودقولری ویرد اکدهر یه

وأذن سحب صلوة دائمة • على النبي بمنهل

ومنسجم سحب جمع سحابه‌در سحابه بولت‌در وصلوة

الله تعالى‌دن رحمت‌در ومؤمنلردن دعادر وملائکه‌دن

استغفاردر ومنهل انهلال‌دن‌در که انهلال یغمقدر

وانسجام دوکلمکدر اما بو محلده مراد سیل‌در یعنی یارب

العالمین دائما سن‌دن حضرت حبیبك علیه السلام

اوزرینه واصل اولجی صلوات بولتلرینه اذن ویر

شول حالده که اول بولتلر سن‌دن رحمتی ومؤمنلردن

دعای وملائکه‌دن استغفاری اول سلطانك اوزرینه

دائم یاغدوریجی وسیل آقدیجی اولسون ترجمه

دستور ویر صلوة سحابنه • دائما سن‌دن نبینك اوستنه

یغدوره دیمتنه وآله وصحبه ثم التابعين لهم

اهل

٧٩

اهل التقى والنقى والحلم والكرم الا ال اهل بیت‌در

ودخی مؤمنلردر وصحب جمع صحابه‌در وتقی وتقوی بر

معنایه‌در ونقی پاکلکدر یعنی یارب حضرت رسول علیه

السلامك وآلنك واصحابنك وآنلرك اتباعی واشیاعنك اوزر

لرینه دائما سن‌دن واصل اولان صلوات بولتلرینه اذن

ویر انجلین اتبا واشباع که آنلر اهل تقوی واهل

نزهت واهل حلم واهل کرم درلر ترجمه قلدت

صلوتی سحبنه امر ایت که ای خدا هردمده آل احمده

فیض ایده رحمتی • ما رنحت عذبات البان ریح

صبا واطرب العیس حادی العیس بالنغم •

ما بو محلده دوام ایچوندر ورنحت الریح درلر

قجن یل میل ایتدرسه وعذبات جمع عذبه‌در که

عذبه طرف معناسنه‌در وبان بر اغاج‌در که آکا

صورغون اغاجی دیرلر سوحلده اولور اویله قصیده ده
ذکری سبق ایتمشدر وریح صبا شرق جانبندن اسن
یلدر که کیجه ایله کوندز برابر اولدیغی اسرده عیش اول
دیرده که اقلیمی زیاده اولور وصار ولغیله مختلط
اوله وحادی وحدی اولوفیجی معناسنه در وعیس
تانیدن مراد اهل رحالدن جماعتدر که قافله دیرلر
ونغم جمع نغمه در که صوت حسن معناسنه در واطرب
یعنی شادلق ویرجی ومقامده سائرلرک ذکری ایتمیوب
مصنف رحمة الله علیه ریح صبای تخصیص بالذکر
ایتمدن مرادی اولدر که ریح صبا حضرت رسوله مخصوصدر
که بیورمشدر نصرت بالصبا واهلکت عاد بالدبور
یعنی ریح صبا ایله یاردم اولندم وعاد قوم ریح دبور ایله
هلاک اولدی بیلک نحو اسماعیلدر که یا رب حبیبک حضرت

علیه السلام
رسول

رسول علیه السلام اوزرینه وانک آلی واصحابی واتباعی
اوزرلرینه دائما سندن واصل اولا که صلوة بلودلرینه
اذن ویرکما دام که ریح صبا صورغون اغاجنک اطرافنی
میل ایتدرمکجه ودخی اول لون اغیله وصار ویمختلط
اولا که دوه یه حجاج قافله سنک ساقنلرسی نغمه لری
طرب وشادلق ویردکجه اول صلوة بولدلری ستوالیه
الی یوم القیام صلوات الله اوزرلرینه یاغدیرجی
واقدرجی اولسون • ترجمه مادام که اغاج یوداغن
دیره ده صبا • یاحود سوندررده وه یی حادی نغمتی

تمت هذه النسخة الشریفة فی وقت
ضحوة الکبری فی یوم الثانی
من محرم سنه واحد وتسعین والف • برفتم این نما
بنشتم من •
دعا خواهم از انکس سود عبد الضعیف عبد الوهاب • که بخواند

خمس وخمسون بیتا بعدها مائة • لتشفی من الضر والعاهات والسقم •
الحمد لله وحده وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه اجمعین •

ترجمه

برکشی دوشندی قیویه ناکهان

جنب ایمش قوغه استر اول جوان

دیر که تیغانی اکیسیده بی تمیز

ارجنبدر صووخی اولدی نجس

امام یوسف حاللی حالنده قودی

ارجنبدر صووخی تمیز دیدی

دیر محمد اکیسیده آری دور

طفیلیله صووجنبی آریدر

رمضانده افطار وقتنده اوقیه

اَللّٰهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَافْطَرْتُ وَتَوَكَّلْتُ

عَلَى رِزْقِكَ افطار ایلیه بعده بونی اوقیه وَلِصَوْمِ

غَدٍ نَوَيْتُ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ الرَّحْمٰنُ

اشبو سنه احدی وتسعین والف شهر ذی القعده سنک اوایلنده باذن الله

بر قویروقلو یلدوز دوغوب یلدوزی غایت کوچک وقویروغی

غایت اوزون وشوقلو اولوب الّتی والتمش کون مقداری دوردی

بعده زایل اولدی هیچ بر زماننده بونک کبی اولو علامت ظاهر اولمش

دکول ایدی الله تعالی خیرلو ایله

اسمه ایچون یازوب کونده بر یره ایله غایت مجربدر

92

بسم الله الرحمن الرحیم

انا اعطیناک الکوثر

یرید الله ان یخفف عنکم

وخلق الانسان ضعیفا

بسم الله الرحمن الرحیم

فصل لربک وانحر

الان خفف الله عنکم

وعلم ان فیکم ضعفا

بسم الله الرحمن الرحیم

ان شانئک هو الابتر

ذلک تخفیف من ربکم

ورحمة

وقتاکم رسول اکرم حضرتلری زماننده اصحاب کرامی شکایت ایتدیلر

اسمه دن رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بونی کتوردی امر ایتدی

غایت مجربدر بسم الله الرحمن الرحیم من محمد صلی الله تعالی

علیه وسلم الحاین ملدم حرها من نار وبردها من زمهریر

اذا اتاک کتابی ففدا

مَنْ خَافَ الغَيْبَ بِالغَيْبِ نَجَا مِنَ الغَيْبِ نَحَلَ الغَيْبَ

اِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمْ

وَالشَّيَاطِينَ كُلُّهُمْ فِي سَقَرَ اُوتَرِكُ الصَّوْمَ وَالصَّلٰوةَ

اِنَّ الصَّوْمَ وَالصَّلٰوةَ لِلفَاطِرِ رَأَيْتُ جُلْجُلًا فِي جُلْجُلٍ

عَلَى جُلْجُلٍ ● يَأْكُلُ جُلْجُلًا ● رَأَيْتُ جَعْفَرًا ● فِي جَعْفَرٍ

عَلَى جَعْفَرٍ ● يَأْكُلُ جَعْفَرًا

● رَأَيْتُ شَيْئًا عَجِيبًا فِي مَحَلَّتِكُمْ ● شَيْخًا وَجَارِيَةً فِي بَطْنِ ●

عُصْفُورٍ ● ●

قال شيخ عبد الوهاب

● مَنْ تَفَقَّهَ وَلَمْ يَتَصَوَّفْ ● فَقَدْ تَفَسَّقَ وَمَنْ تَصَوَّفَ ●

قَبْلَ اَنْ يَتَفَقَّهَ ● فَقَدْ تَزَنْدَقَ ● وَمَنْ تَفَقَّهَ ثُمَّ تَصَوَّفَ

فَقَدْ تَخَلَّصَ وَتَحَقَّقَ ●

شب يلدا شب يلدا كلور بر يلده بر ايده

سنك زلفينك اي دلبر كلور هر ايده ايكي يلدا

شب يلدا بر اوزنجه اردي صقالي طاك بزينه بكزدي

[illegible]